YENİ ŞİİRLER

1950

VARLIK YAYINLARI

YENİ ŞİİRLER 1950 VARLIK

Hazırlayan:
YAŞAR NABİ

Saygılarla Cihan,
30 Ekim 951

Yeni Şiirler

1950

103 şair 136 şiir

VARLIK YAYINLARI
Ankara Caddesi, 80/1, İstanbul

YENİ ŞİİRLER: 2

Varlık Yayınları Sayı: 48
İstanbulda Ülkü Basımevinde basılmıştır.
Ocak 1950

ÖNSÖZ

Şiir sahasında yeralmış başlıca genç kıymetlerin, hiçbir yerde çıkmamış son eserlerini, senede bir defa, bir cilt içinde toplu bir şekilde vermek maksadile geçen sene başladığımız serinin ikinci sayısını sunuyoruz.

«Yeni Şiirler 1949» un okuyucularımızdan gördüğü büyük alâka bizim için esaslı bir teşvik olmuştur. Hepsine candan teşekkür etmeyi borç biliriz.

Böyle bir eserin faydası, geçen seneki kitapta söylediğimiz gibi, herşeyden önce, günümüzün şiir çalışmalarını, toplu ve kıyaslamalı bir şekilde tetkik etmek, umumi manzarası üzerinde kuşbakışı bir intiba edinmek imkânını vermesidir. Seneler arasında bir kıyaslama yoliyle şiirimizin gelişme seyri hakkında araştırmalara mükemmel bir yardımcı teşkil etmesi de ayrı bir faydasıdır, sanıyoruz.

Tanınmış şairlerin eserleri müstesna olmak üzere, kitap için verilmiş bütün şiirler geçen seneki gibi bir hakem heyetinin sıkı süzgecinden geçirilerek elenmiştir. Bu defa hakem heyetimiz şu arkadaşlardan mürekkepti: Sabahattin Eyuboğlu, Bedri Rahmi Eyuboğlu, Ziya Osman Saba, Behcet Necatigil, Oktay Akbal ve Yaşar Nabi. Dolayısile dergide olduğu gibi tek seçici yerine bir hakem heyetinin bulunması kitabın ayrı bir hususiyetini teşkil etmektedir. Parantez içinde şurasını da kaydedelim ki okunan eserler arasında Adnan Kulak'ın ve bilhassa Necdet Konuk'un memleket mevzulu birer şiiri hakem heyetinin hususi bir takdirine mazhar olmuş ve bu noktanın Önsözde belirtilmesi istenmiştir.

Şiirlerin sıralanışında doğum tarihi esas tutulmuşsa da, doğum tarihleri bizce bilinmeyenler zarurî olarak kitabın ikinci kısmında yeralmıştır.

Yaşar Nabi

ELLER

Eller, hepsi de beşer tane parmaktan,
Eller, türlü türlü... Yaşamaktan.

Boynu bükük eller, dizlerin üstünde,
İster bir yabancının, ister kardeşimin de!

Eller, göbek üstünde, yok bir şey umrunda.
Ellikten çıkmış eller, ekmek uğrunda.

Derileri soyulanlar çamaşırdan.
Eller, avuç içleri nasırdan.

Karımınkiler öylesine, çocuğuma bakmaktan,
Tahta uğmak, sabah karanlığı ateş yakmaktan.

Açılmış, kapanmıyacak avucundan belli
Dilencinin eli.

Eller, eteklerde, baygın düşmüş bir ara.
Eller, sarılmış demir parmaklıklara.

Bir elim kalem tutmuş, yazı yazar.
İki elinde kazma, toprağı kazar.

El var, titrer durur, el var yumuk yumuk.
El var pençe olmuş, el var yumruk.

Hepsi de etten, deriden, tırnaktan;
Farkları yok ama dal ucunda yapraktan.

Atmış elindekini, tutmıyacak bir daha,
Eller görüyorum, eller, açılmış Allaha...

Ziya Osman SABA (1910)

ÇÜRÜMEK ÜSTÜNE

Her şey çürüyor canım kardeşim bu dünyada
Hâtıralar bile
O hâtıralar ki kafatasından muhkem bir yerde saklıdırlar
O hâtıralar ki tüyden hafif gök mavisinden duru
Etten kemikten uzaktırlar
Bambaşka bir zaman içre yaşar dururlar
Gel demeden gelir git demeden giderler
Nur topu gibi açıldıkları olur bazan
Sonra sızım sızım sızlarlar

★

Her şey çözülüp gidiyor canım kardeşim bu dünyada
Birbiri içinde birbiri ardısıra
Bazan yakında bazan uzakta
Bir tad dudakta bir ses kulakta
Sen toprakta çürürsün canım kardeşim
Ben ayakta

Bedri Rahmi EYUBOĞLU (1911)

YÜN ÇORAP (1)

Allı yeşilli bir ihtiyar gezerdi çarşıda,
Ellerinde de allı yeşilli bir çorap gezerdi.
Duyulurdu: Satlık hemşirem satlık, yavaştan,
Bıyıkları kar kar rüzgârda, gözleri acı acı yaştan.
Biz susardık, ihtiyar susardı ama,
Allı yeşilli çorap kim bilir ne derdi?

Yeşilli mavili bir ihtiyar çay içerdi ayakta,
Ellerinde de yeşilli mavili bir çorap çay içerdi.
Bardağın buğusuyla olurdu daha dinç, daha uzun,
Bakardı yakışıklı çırak, çoraplara mahzun
Kâtip İsmail efendinin 85 ine karşılık
Âşir usta 90 kuruş verdi.

Mavili allı bir ihtiyar giderdi akşam pazarında,
Ellerinde de mavili allı bir çorap giderdi.
Aksederdi görmüş geçirmiş sesi: Satlık hemşerim, satılık,
Mart gecesi düşerdi Sivasa, düşemezdi havalardan bir rahatlık.
Ayağımıza kadar gelmişti mavili allı bir ihtiyar, dağ köylerinden,
Mavili allı bir haberdi.

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA (1912)

(1) Şairin yeni çıkacak «Toprak Ana» isimli nefis eserinden.

GÜZ GECELERİ

Güz geceleri hatırlarım, küçücüktüm,
Amcamın dizi dibinde hayran
«Komita» masalları dinlerdim «Balkanlar»a dair,
Körpe aklımca safi heyecan,
Misilsiz gecelerdi onlar, uykuyla gördüğüm.

Güz geceleri hatırlarım, daha çocuktum,
İzmirde «Bahribaba»da, denize karşı
«Meçhul sevgili»yi beklerdim saatlerce;
Dallar arasında ayışığı
Geceyle konuşurdum.

Güz geceleri hatırlarım, az mı uzak,
Bir yanda yosun kokusu, bir yanda canan,
Aşk üzre, meşk üzre geceler...
Hayal tepeler benzeri başım duman duman,
Şiirle ışırdı ancak.

Güz geceleri bilirim, kahrı unutulmaz,
Cephede kulak kirişte, el tetikte,
Nice bin cana bedel her biri,
Dost dost üstüne, post post üstüne
Bir kırış ki, nedendir sorulmaz.

Güz geceleri bilirim, göl misali dümdüz,
Sıcak çorba, ılık oda ve cıvıltılar...
Biri gülerken ağlamıştır, öteki ağlarken gülmüştür
Zamanın geniş kanatlarında hışıltılar,
Kervan yol almıştır gürültüsüz.

İşte yine güz geceleri, yazı silinmez,
Mangal başında cânan esner,
Büyükte kalem-kâğıt, simit satar küçük;
Dudaklarında bir türküdür gezer:
«Geçer ömrümün baharı...» kadri bilinmez.

Kıza APAK (1912)

GÜVERCİN

San Marco meydanında dost olduğum güvercin
Bir Alman misillemesinde
Kurşuna dizilmediyse eğer
Venediğe gider
Ben kuşumu bulurum
Ben kuşumu bilirim
Milyon güvercin içinde

Oktay RİFAT (1914)

KÜÇÜK EV

Kadın, saçları saçak saçak
Gerinir.

Adam, ha çattı ha çatacak
Gezinir.

Çocuk, beti benzi ak-pak
Bakınır.

Evleri bir oda bir mutfak.
Ne denir?

BİTMEMİŞ

«Günler var ki...» diye başlıyordu
O bitirmeden yırtıp attığın mektup.
Günler var ki «Tatlı tebessümünüz...» lâfının
Sonunu düşünüyorum.
«... İçin üzülüyorum.» sözünün baş tarafını.
Gülüşünden anlasam ya
Neye üzüldüğünü.
Dün bir bu gün iki,
Gelip boynuma sarılman beklenemez.
Olacak elbet, bir şeyler olacak
Ama benim içim tez.

Sabahattin TEOMAN (1914)

SAROZ'DA GECE

Saroz'un rüzgârı yorulmak bilmez.
Şeytanla kardeş, cinlerle yoldaş;
Uzanır yılan balıklarile sahile
Tuzlu nefesi kesilmez...

Mermi ıslığı değil tepelerden duyulan:
Saroz rüzgârı cinleri çağırıyor.
Dinle, bak! dinle derinden
Gelen sesler... Rüştü Çavuşun,
Mülâzım Necib'in, Kaymakam Kadri'nin
Yarattığı mahşeri andırıyor.

Gel, yürüyelim öteki sahile doğru
Gece bitmek üzredir.
İşte Bolayır önümüzde.
Sağımız, solumuz şehitlerle dolu.
Namık Kemal'in, Saroz'a bakan türbesi
Doğan günle ağarıyor.

Baki Süha EDİBOĞLU (1915)

UYKUSUZ GECEDE DÖRTLÜKLER

Gece, öylesine kahırlı
Uykum kaçtı,
Şiir yazdım
Sabaha karşı.

Hikâye? Hayır!
Parça parça hikâyeler belki.
Bağıntısız hâtıralar
Bir araya geldi.

Bir köy, anızlar kesmiş tabanlarımı,
Şehirlere getirildim sonra.
Çocuk anasız kaldı mı
İş işten geçmiş ola.

Bir kız, barlara büyüyor,
Şu anda duymakta erkeği.
Beyaz göğsünde kirli
Evinin ekmeği.

Bir tohum, bula bula orasını bulmuş,
Bir uçurum kenarı, bağrı açık sellere.
Meydanda önceki fidanların kaderi,
Görmemiş olsa hadi neyse.

Sen, yaşadın kaç sene yaşadınsa,
Silinip gittin, bir gölge gibi.
Gibisi fazla,
Bir gölgesin fotoğraflarda şimdi.

Bir sevgili, dinlememiş evini.
İnanmış varmış size.
Bir sıcaklık hissetmez misiniz
Ellerinizde?

Bir yara uzanır çok defa yıllara,
Atar topraklarını bir ordan, bir ordan;
Köstebekler gibi alttan alta,
Yeşeren öbekler gibi yağmurdan.

Bir kadın, Havva'nın yatağında,
Tam da ay buluta girdi.
Hülyaların burasında.
Üç nokta yahut çizgi.

Düşünce, yüzyıllardır insanların içinde,
Yaşıyor, herhangi bir düşünce.
Olup biten bunca şeye karşılık
Ölmüyor, öldürsünler mümkünse.

Şiir, onbir dörtlük, onbiri de başka
Böyle olacağını biliyordum.
Başlarken de söyledim ya.
Uykusuzum.

Behçet NECATİGİL (1916)

TOKAT'A DOĞRU

Çamlıbelden Tokat'a doğru
Tozlu yolların aktığı ırmak!
Ben seni çoktan unuttum
Sen de unuttun mu, dön geri bak.

Atların kuyruğu düğümlü
Bir yandan yağmur yağar, ıslak.
Bir yandan hamutlar şak şak eder
Bir yandan tekerler döner, dön geri bak.

Orda derenin içinde
İki üç akça kavak
Tekerler döner, başım döner
Kavaklar yeşeriyor, dön geri bak.

Orda derenin içinde
İki üç çırıl çıplak
Alçacık damı düşündükçe
Gözlerim yaşarıyor, dön geri bak.

Bir türkü gibi uzaklaşır
Irmaklar gibi uzak
Tekerler iki çizgi bırakır
Hamutlar şak şak eder, dön geri bak.

Cahit KÜLEBİ (1917)

DOĞU İLLERİ

Ben gördüm gönüldeşim Doğu illerini
Karsta yaşadım Ardahanda
Köyler gördüm
    Serhaddi vatan,
Ağalar beyler gördüm.

Bir gece konuk indiğim handa
Âşık İlhani vardı;
Basmış bağrına sazını;
Derdini söyler gördüm.

İğdır'a vardım Keşiş bağlarına
Mevsim bahardı;
Bulutu ağlar toprağı güler gördüm..

Bir kız ırasgeldi sordum
Adı Laçin'miş
    — Ay Laçin can Laçin
    Can sana kurban Laçın
Dedim yürüdüm.

O günden bu yana bir yol;
Bir yol uzanır içimde uzun
Bir ucu bahara çıkar, bir ucu yaza.

Kulakların çınlasın Âşık İlhani
Nerde olursan ol duyarım gayri
Sen yeter ki dokun saza;
Şu: —
    Aras üste buz üste
    Kebab yanar köz üste
Türküsünü söyle;
Söyle garip halk şairi:
    Ko beni öldürsünler
    Bir ala göz kız üste.

Hasan ŞİMŞEK (1918)

EFE TÜRKÜLERİ

İ

Hey gidi efem!
Martini vurmuş da omuza,
Tren yoluna doğru gider.
Aman efem, sürütme kunduranı
—Tek tek bas da gel —
Köz közdür yüreciğim
İçimden yangın gider, kan gider...

Dört kolludur çepken,
Sekiz kollu efem.
Yoluna güvercin olam
Şahan bakışlı efem.

Yağmur yağar da
Bulam bulam olur Menderes.
Isıcacık kokulu
Ekmek gibidir toprak.

Efem kurulmuş da köprübaşına
Türkü yakar
Pınara giden yosmalara.
İçi, dışı yanıktır bu yosmaların.

Dilim dilimdir Menderes'in tarlası.
— Karpuz kestim kan çıktı —
Gönül verilmez her güzele efem
Gönül verdin, kalp çıktı.
Hey gidinin yosması...

İskender Cenap EGE (1918)

MEHMETLER

Gözleri ölüydü, yürekleri taştan,
Halbuki onları uğurluyan bütün yüzler
Sırılsıklamdı yaştan...
Kimisi çalışıyordu gülmiye,
Kimisi dudağını yiyordu.
Hiç biri belli etmedi ağladığını
Çünkü bir söz «Erkek ağlamaz» diyordu.
Çünkü göz yaşlariyle kurtulmuyordu vatan
Çünkü ayrılıyordu yollar...
Bir şey kaldı yadigâr Mehmetlerden
Ana ve yavukluların boynunda
Ölüp asılı kaldı kollar...

Mehmetler vardı, evlenecektiler harp dönüşü
Mehmetler vardı, çoluk çocuk sahibi olacaktılar
Mehmetler vardı, ekip biçecektiler
Mehmetler vardı, öpülesi bir kadın elinden
Acı bir kahve içecektiler
İşte bütün bunlar için dövüştüler
İşte bu yüreciklerinden girdi kurşun
Allahın onları seyrettiği bir gök altında
Toprağa boylu boyuna düştüler.

Yavuklunun gözü iplik iplik yaş
Saçın yolmuş, yırtmış dallı fistanı
Mehmetler kurtarırlar vatanı...
Yavuklular dizin döver durur,
Kara yel kapıları ardınca vurur,
Köyü yola, yolu köye savurur
Anaların buruş buruş yüreği
Mehmedim diye vurur...
Eli bir iş tutamaz gayri,
Bazlamayı yutamaz gayri
Top sesleri kulağında çınılar
Ocak yanar, gönlün ısıtamaz gayri.

Çömlekte yoğurt dura dura ayran olmuş
Kışlak elmalar bekliye bekliye
Göçüm göçüm, viran olmuş.
Meğer isem ne zor şeymiş analık
Doğuran bir yanda, oğlan bir yanda
Ne soran olmuş...
Sarı kız otu koklar, boynun büker
Hayvancık yolları bekler oldu...
Askere gitti gideli Mehmedim
Ona da bir şeyler oldu
Bakıp bakıp efkârlanır köyün dağı taşma
Mor cepken, al kuşağın duvarda asılıdır.
Mehmedim, hangi bele kuşana...

Faik BAYSAL (1918)

KÜÇÜK ÖKÜZLE SÖYLEŞME

Yürü küçük öküzüm yürü,
Fabrikaya varalım,
Pancarı kantara vuralım.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Pancardan şeker yapsınlar,
Koca şehirlerde satsınlar.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Akdağa kar düşmeden,
Aman, ağacığın üşümeden.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Gördüğün kara toprak ekilir,
Güz gelir pancarı sökülür.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Pancarın yaprağını atarsın,
Götürür kantarda tartarsın.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Sen saman istersin, eloğlu şeker,
Kağnımızda ağaç teker.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Bir başka yerde tütün ekrler
Tütünü güneşe çekerler.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Kasabadan tütün alayım,
Dumanına kurban olayım.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Sen yolları düşüne dur,
Yollar uzundur derim, uzundur.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Benim bir bebem var, dört yaşında,
Şeker görmüş te düşünde.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Bebe şekeri alayım bakkaldan,
Hem ağından, hem alından.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Kasabada işimiz bitti,
Pancar tartılıp yola gitti.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Fabrikada bir koca dolap,
Suyu şeker yalap yalap.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Dolap pancarı alır götürür,
Bir uçtan akça şekeri getirir.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Aman. dağları duman sarmadan,
Gecenin ayazı alnımıza vurmadan.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Seni ahıra çekeyim, uykuya,
Boş kağnıyı yatırayım avluya.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Tütünümü içerken, bebeciğimin elleri,
Şeker olmuş yanakları dilleri.

Yürü küçük öküzüm yürü,
Kara toprak işte gördüğün, uzayıp gider,
Üzerinde tütün biter, pancar biter, dal biter.
Yürü yavrum, sencileyin bencileyin yol biter.

Ceyhun Atuf KANSU (1919)

ANZELHA

II

O sokak denilen reziller boyunca
Pislikler gördüm Anzelha.
Çirkefler gördüm.
Kazara yaşıyan insanlar
Masallar içinde kördüğüm

Seni canlı bir hüzün halinde bağrıma bastım
Sen benim memleketimsin Anzelha
Derdini söylemezsem
Haram olur anamdan emdiğim süt
Zehir olur yediğim her lokma

Anzelha
İnan ki uyandım artık rüyadan
Değil vatan parçası
Sadece İzmir sadece Bursa
Acımdan hıncımdan çıldırabilirim Anzelha
Böyle mi olmalıydı tarihler yaşamış Urfa
Böyle mi kalmalıydı

Her şey geçer Anzelha
Her yanım yapış yapıştı
Nemrudun şehri de bir gün şenlenir
Doğar nur-topu gibi yarınlar anasından
Alnın zeytin dalıyla gölgelenir.

(*) Bu şiirin ilki «Yeni Şiirler 1949» da yayınlanmıştır.

ANZELHA

III

Anzelha
Çölden sıcak bir rüzgâr esiyordu
Ama nasıl
Çıldırtır insanı
Her yanım yapış yapıştı
Dudaklarım kurumuş
Uzaktan deve kervanları geçiyordu.

Sonra bir ezan sesi sardı etrafı Anzelha
Bu müslüman şehrin her türlü çirkefinden
Hamamından mezarından kerhanesinden
Sıyrılarak vardı Allaha

Bir uğultu duyuyordum
Bir ayaklanmanın uğultusuydu sanki bu
Kadın erkek
Çoluk çocuk bağrışıyordu.
Koştum gecenin içinde seslere doğru
Bir can omuzlarda gidiyordu

Anzelha
Beş kuruş için vurmuşlardı insanı
Beş kuruşluk bir marul için
Hey gidi erkeklik hey
Bu yüzüyle de tanıdım vatanı

Anzelha Anzelha
Nemrudun putlarını kıran İbrahim
Gafildi değil mi
Hurafeler içindeydi
Ama kalb kırmıyordu Anzelha
Bir marul için insan vurmuyordu.
Yazıklar olsun sana Anzelha

Halim YAĞCIOĞLU (1919)

ÖLÜRKEN

Bir gün durursa benim de saatim,
Boşanır giderse zemberek;
Ben yine pür neşe öleceğim,
Ve öyle sevinerek
Yerimi vereceğim ki bir başkasına,
Ölüm bile hayretle bakacak buna.
İnsan, hayata lâzım olduğu kadar yaşamalı.
Ben, yaşarken taptığım toprağı
Ölürken de
Yine aynı kuvvetle seveceğim,
Ve âdil bir vergi gibi vereceğim
Etten ve kemikten olanımı.
Kimbilir belki karım,
Belki de çocuklarım olacak
Bana ağlıyan
Ama ben,
Gökte yıldızlar gibi pırıl pırıl parlıyan
Ve kara toprak gibi yerde yemyeşil
Bir bahar vereceğim insanlara.
Benim, yeni bir hayata müjdedir ölümüm.

HEP BERABER

Denizde balıkçılar dolaşır,
Sahilde dalgalar beyaz.
Benim de ter ter tepinir içimde
Deliler misali aradığım haz.

Nerede geçmiş ömrümüz,
Hangi miskin düşünecelere esir
Ki denizin ve toprağın birleştiği yerde
Yaşamak, bizi böyle titretir.

Ben daha hatırlamıyorum
Geçmişi böyle kolay unuttuğumu,
Köylülerle omuz omuza çalışıp
Balıkçılarla balık tuttuğumu.

Kimi sanır ki yalnız balık tutar,
Kimi tarlasını kazar
Halbuki benimle birlikte
Oturup onlar da şiir yazar.

Siz ki, şairsiniz dostlarım,
Denizi ve toprağı seversiniz.
Denizi ve toprağı ben de severim.
Siz ne dersiniz.

Halit TANYELİ (1919)

GÜZİN'İN SONRAKİ YILLARI

Koltuğuna gömülür de Güzin
Derdi ki ihtiyarlıktır önüm
Beni yalnız bırakacaklar ah
Yakında bütün âşıklarım

Yavrucağzım sen bilmezsin
Dillere destandım ben eskiden
Benim gönlümü saran çılgınlıklardı
Erkeklerin gönlünü saran ben

Abdülhak Hâmidi vardı ya Fatmanımın
Benim de vardı Salâh Birselim
İnce olur, zeki olur ya her kadın gençliğinde
Ben de beyazdım, uyanıktım yavrucağzım

Ah ah ben evvelleri
Dağda büyümüş fidan gibiydim
Bir rüzgâr esmiye görsün
Tomurcuklanır çiçeklenirdim

Fakat öyle değil şimdi
Bir isteksizliktir bitiren içimi
Saçlarımı şöyle kaldırıyorum ya
Kaldırmasam da olur hani

Nasıl değişti erkeklerin hali
Anlıyamadım yavrucağzım
Artık Salâh Birsel bile geçmez
Penceremden sanırım

Salâh BİRSEL (1919)

BÖCEK

Dün gece delişmen bir böcek
Cevizden bir sandığı oydu
Bekledim ha bitti bitecek
Bilinmez aradığı neydi
Humması sürdü sabaha dek

Bir işi vardı bitirecek
Bir doluya bir boşa koydu
Tohum mu torağa ekilecek
Belki de söylenecek türküydü.
Balık mı suda tutulacak

Bir gün soluğun kesilecek
Senin de dostum delişmen böcek.

Sabahattin KUDRET

SABAHA KARŞİ

Şehir son uykularında
Ben ki hâlâ uykusuzum.
Ey uzak yıldızlar
Ey petekleri içimdeki arı
Bilseniz,
Her nasipten
Ve her uzanan dudaktan
Mahrum yaşadığımı

NASİP

Nasibin dalda çocuk
Uzan, uzan dallara.
Nasibin yolda çocuk
Düş, düş yollara.

Nasibim sensin çocuk,
Seni yağmur gibi
Bulut gibi
Gönderen sağolsun bana...

Rüştü ONUR (1920-1942)

İSTANBUL'UN FETHİ DESTANINDAN

Meydanlarda Yanan Ateş

Gecenin siyah boşluğu içinde,
Meydanlar Türk'ün cömertliğince geniş.
Ateş sütunlar göklere yükseliyor,
Zafer, mavi türkülerle gelirmiş.

Defne kokusu, güvercin topuğu, top yemiş,
Bir yayla köyünde kaldı.
Şimdi kıpkırmızı bir gök üstümüzde,
Yer ufaldıkça ufaldı.

Bunlar duman değil, alev şarkılar..
Sırlara doğru bir uçuş bekliyor.
Yakında göreceğiz büyük büyük açılmış
Hayal gülü gibi kadırgaları.

Yangın misali telâş yok, sevincin arkasından,
Kırbaçlar mazlûm milletlerin sırtında değil.
Bu cenk davullu zurnalı, türkülü, oyunlu,
Eğil alnından öpem Fatih'im, eğil.

Arif Hikmet PAR (1920)

GÜNÜMÜZ

Bir günümüz daha geçti
Uzadı gitti
Kavgamız gürültümüz
Yine boynum büküldü
Kollarım yanıma düştü
Kaldım evlerde yalnız

Necati CUMALİ (1921)

YİLLARDAN SONRA

Çocukluğum köylerde geçti
Duru, mavi yaz gökleri altında
Kızaran böğürtlenlerin,
Uçan sığırcıkların
Kaygısız yanıbaşmda.

Ilık bir yel esişiyle
Gene dün gibi hatırlarım
Musaköy bayırından çıkışını,
İlgıt ılgıt çamların nefesini,
Beyaz, bembeyaz gelin duvağı bulutları..

Akşam üstleri dönerdi yorgun argın
Odundan, nadastan, palamuttan,
Topraktan aziz köylülerim
Ayrılık kadar çaresiz bir gün batısı
Gözbebeklerinde yanan.

Ahmet KÖKSAL (1921)

SON

Bir fasıldır ki, biçâre ömrüm;
Çeşitli nağmeler arasında seyran
İnilyor şimdi, dinleyin dostlar;
Suzinaktan...

Saat on ikiyi vurmak üzredir..
Nerde o dörtnal adımlar?
Bir kurutma kâğıdı ki içti beynimi:
Hoyrat kaldırımlar.

II

Başladı iskelet raksına vücudum,
Düşünceme rağmen.
Çekildi burcuma beyaz bayrak:
Kefen.

Gözlerimi kurtlar kemirdi...
Rahatı karanlık içre buldum.
Gündüzün kahreden aydınlığından,
Kurtuldum.

III

Nasıl da çekmiş toprağımız!
Ha bugün ha yarın derken..
Bak işte ölmüşüz...
Ne kadar erken!.

Bir yemyeşil vâdide olsun isterdik..
Ve bir su başında.
Son durağımız
Ne çare nasibimiz değilmiş.
Bir moloz yığınına defnedilmemiş-defedilmişiz.

Nuri TARHAN (1921)

BÜTÜN VATAN KURTARICILARINA

Gaziler, kahramanlar
Döğüşe, döğüşe
Bu topraklar için
Şehit olanlar!

Emanetiniz baş tacımız;
Aşkımız taptaze ve sıcak:
Yürek yürek dolaşan kandır.
Bizim de yalnız ve yalnız
«Âmalimiz efkârımız ikbali vatandır.»

Bedri GİDER (1921)

BİR ÇİFT GÖZ ÜSTÜNE

Kadın gözleri Allahım.. Derin ve berrak
Uçurumdan korkar gibi ürperip bakamamak;
Meçhul bir erkek için konuşan bu dudaklar
Seninim diyor, senin, ölünceye kadar
Ve dâvet gecesinin çılgınlığına doğru
Yürüyor her zerresi arzu ve şehvet dolu.

Şinasi ÖZDENOĞLU (1922)

GECE YARISI DÜŞÜNCELERI

Saat yirmidört Elvidem,
Sessizliğe gömülü evren
Taptaze bir hayata gebedir gece
Yeni yeni havadislere...
Uzak ışıkların titreyişi merdiven merdiven.
Deniz deli fırtınaların dağ dağ dalgalarına
Batan ebedî güneş misk kokulu sabahlara gebe!
Alı al üstüne, moru mor, badem yeşili
Bir halı dokur tabiat, dal dal üstüne,

Tomurcuk müjdeler verecek belki radyolar
Spiker kadından kimbilir neler duyacağız bültenden

Biricik Elvidem, serçem benim
Sen beyazlar içinde uyurken gece yarısı
Yumak yumak kuzu verir koyunlar
Şakakları çökmüş hastaların dudakları pul puldur,
Susuzluktan!

Lenger lenger kan boşaltır gece yarısı
Elinde torba, ev ev dolaşır iğneli beşik,
Uyurken kamalanmıştır Dursun
Aşk yüzünden.
Vücudu delik deşik..
Damla damla arzuları sızar gömleğine
Gözleri yıldızlara karşı açıktır şehitlerin
Dünden gömülenler dinlenir tümseklerde
Mezarlar serin mi serin!..

Bir başka sahne daha var, sen de görür müsün Elvidem?
Bunlar benim hep gece yarısı aklıma gelir:
Ses verir sağır toprak, kulağı vardır yerlerin
Yaralı Avram aşkını anlatır usul usul cephede,
Kıvırcık saçlı Elena'sına.
Çanakkale'den sesler gelir inil inil
Şanghay düştü, bugün, bu saat.
Çinliler taşınır, çoluk çocuk güney şehirlerine

Toprak insandan usanmıştır
Yollarda devrilen insanlardan!
Hürriyet, beyninden kurşun yemiştir oralarda,
Güvercinlerin kanatları kırmızı
Ah bir dili olsa ölülerin, anlatsalar içindekilerini.

Sen beyazlar içinde uyurken geceyarısı
Sevgili Elvidem benim
Bak ben neler düşünürüm ılık ılık
Gözlerim yanıyor, çatlıyor kafatasım,
Allaha ısmarladık!..

Nazmi ŞENER (1920)

NEDEN

Bu yıl meyvalar bol olur
Bütün ağaçlar çiçekli.
Dünya çıldırtacak kadar güzel
Neden insanlar firaklı.

Bire yüz verir toprak
Öylesine şehvetli.
Tarlayı süren adam
Neden dertli?

Niçin sevdalar hazin,
Şarkılar ağlamaklı.
Bütün hikâyeler garip
Şiirler dokunaklı.

Kişi var dağları gülistan
Kişi var bahçesi otlu.
Bu ayrılık içinde
Gene yürekler umutlu.

Çoğu dünyadan habersiz
Çoğu fikirler sarıklı.
Asfalt yollar yaptırmışız
Ama ayaklar çarıklı.

Bu bir «devr-i hürriyettir.»
Bütün hatipler şiddetli.
Dilediğin meydan kürsü
Hatiplerimiz haklı.

Necmi EREN (1922)

DİNGİL KIRILDI

Ökkalı bir küfür savurdu deli Osman:
«Dingil kırıldı, dingil!»
«Hooo!» dedik öküzlere, durdu kervan;
Durdu İzmit yollarında bir araba kervanı.
Bir ılık yaz gecesiydi, ağustostu.
Gökyüzünde ay vardı, yıldızlar vardı.
Hafif-hafif bir rüzgâr esiyordu kuzeyden;
Ormandaki ağaçlar bir koro halinde şarkı söylüyordu.
Ve deli Osman durmadan küfrediyordu..

«Dingil kırıldı, dingil!»
Belki sabahlıyacağız bu dağ başında.
Öküzleri salıverdik boyunduruktan,
Bir ateş yakıverdik yolun kenarında.
Keser sesleri aksediyordu ormanın bâkir kuytularında.
Dingil yapıyordu Kara Hüseyin deli Osmana.
«Kervan kıran, beller büken yıldız» gülüyordu semada.
Şose bir beyaz şerit gibi uzanıyordu önümüzde.
Öküzler vaş-vaş geviş getiriyordu,
Ve ateş çıtırdılarla yanıyordu.
Şimdi herkes rahat - rahat uyuyordu yataklarında,
Belki rüyalarında bir sarayda yaşamaktadırlar.
Çobanlar sürülerinin başında, köpekler uyanıktır.
Ve şimdi hudut karakollarında nöbetçiler
Bizi ve bütün vatani beklemektedir.
Büyük şehirlerde sinamalar dağılmıştır bu saatte.
Sarhoşlar sokaklarda sallanmaktadır.
Karlı, fırtınalı havalarda da geçtik bu yollardan.
Kurtlar gelip geçerdi etrafımızdan,
Korkudan ve ayazdan titrerdik arabalar içinde;
Biz yine memnunduk yaşadığımızdan..

Muzaffer UYGUNER (1923)

ANADOLU HAVALARI

Şehirlerin şiirlerinde akşam.
Köylerin akşamlarında şiir.
Şehirlerin caddelerindedir geceler..
Senin evlerindedir.
Yollarına dağlarına sinmiştir.
Yağmur gibi düşer bulutlardan.

Tarlalar geceler boyunca uyur.
Su sesi duyulur çukurlar yolunca
Buhar sesi raylar uzunluğunca
Sular ve trenler alır götürür
Sular ve trenler alır getirir.

Sabah olur güneş çağrılır
Evlerden, tarlalardan, minarelerden.
Dünyanın bütün hikmeti
Sorulur ekinlerden.

•

Şairleri, şarkıları, türküleri
Uzanır eski kalelerden içeri.
Sevgi bu durur mu gezmeden memleketi.
Rüzgârlar alır getirir.
Rüzgârlar alır götürür.

Özdemir ASAF (1923)

BİLİYOR MUSUN?

Sen okula gelirken
Annenin ve babanın
Neler düşündüğünü biliyor musun?

Dalda öten kuşun
Ne söylediğini sana..

Işıklı gün ortasında
Beyaz bulutların
Mavi gökten niçin geçtiğini biliyor musun!

Ve yağmurun neden yağdığını
Böyle erken,
Yaprakların niçin ıslandığını..
Ve sen küçücük ayaklarınla
Okula niçin geldiğini biliyor musun?

Ziya DEMİR (1923)

HARP

Kan rengi çiçekler verdi dallarında bahar
Altı yıl!..
Kayboldu kanat sesleri gökte kuşların!.
— Gene bir harp olacakmış, dyorlar.

Ne alıp veremediği var Allahım
Birbirinden insanların
Birbirinden bu kadar?..

KAPİ KOMŞUMUN OĞLU

Kesat zamanda doğdun.
Baban düşünceler,
Anan, sancılar içinde
Açtın hayata gözlerini.
Buldular, buşurdular senin için
Girmedikleri boya kalmadı.
Anan el kapısının çamaşır sularında
Pişirdi ellerini.
Sen; Sucu Salih Efendinin oğlu
Çelik-çomak sevdasmda,
Davullar arkasında.. derken
Uzadın gitti maşallah.
Bakma cahil kaldığına delikanlım
Biz okuduk ta ne olduk.
Aldık merakımızı?
Dimyata gidelim derken,
Evdeki bulgurdan olduk!..
Gençsin,
Delikanlısın,
Fakirsin, fukarasın ama...
Hepimizin başında be kapı komşumun oğlu
Aldırma!..

Mehmet Sami TUNAR (1924)

ESMER

Gün-güneşlik bugün de her yan
Bir acayip sevda sarmış içimi
Bulut bulut düşünceler katında
Gize ayva kokar çeyiz sandığın
İçimde bir şey kopar
Haydi haydi çağı mevsimin
Öyle geniş gökyüzü öyle mavi
Çiçek taze ova sonsuz dere gür
Neyleyim ah neyleyim şimdi
Bir hal ki — ölümlüyse de dünya
Yaşamak tatlı esmer — sıcağı sıcağına
Uçma desem de uçar daldaki kuş
Başıboş her-şey alabildiğine
Herkes olabildiğince hür

Sevinçlerin en çocukcası bugün gözlerimde
Kuruyan dudaklarımda lezzeti ilk busenin
Kalbim benim yağmur - sonu ferahlığı içinde
Bu güneş böyle başta bulutlar böyle
Şarap gibi başıma vuran ilk aşkım gibi
Canım rüzgâr ne rüzgârı nelerle esen
Kadınlar günyanığı arzulu her zamankinden

Gün-güneşlik işte Esmer — dolu doluyum
Çarıklarımda gurbet özlemi gönlümde sen
Ne bileceksin aklımdan geçenleri
Bir doğu vakti ermişim sırrına kara toprağın
Geleceğin pul pul gülüşü terli avuçlarımda
Yirmibeş yaş delikanlısı, aslanlar gibiyim
Sığmaz kabına gayri sığmaz bu şiir

⁂

Gün vurur ak alnıma - gün altın altın
Yel vurur Esmer aman

Ve ova sonsuzluğuna - yeşilden bakıra çalan
Son-ucunda tınazları savrulan
Güneş kokar ter kokar ekmek kokar havası
Yaba sallar köy kızları el sallar çevre sallar
Bir tatlı gülüş bir içli ses bir sıcak nefes
Esmerim buram buram her yanım sevda kokar

Çok mu ateş ateşse kanım damarlarımda
Heeey demişsem tok sesimle - hey anam
Ün etmişsem dağa taşa yürekten
Eşim benim ciğer-pârem bir tanem
Emekçi kardeşim insan dostum
Saadet diledim cümlenize - saadet sonsuz olsun
Dağlar duman olsun başak harman su serin
Üfle kavalını sen de be çoban
Böyle coşkun böyle tek tek böyle derin
Vur davulcum vur elin dert görmesin.

Adüllâtif M. ÜNSAL (1925)

TESELLİ

Böyle yaşamaktansa, işten değil
Ölüvermek...
«Bir can değil mi bu, al!» diye
Geri vermek..
İşten değil, biliyorum
Lâkin kardeşim,
Böyle de olsa, bu namussuz hayatı
Seviyorum!.

Hele bahar yok mu, kardeşim
Hani o dünyaya renk ve mâna katan sihir
Salma salına yaz gelmiyor mu?
Şahane edasile...
Hele başlamıyor mu
Ağaçların, çiçeklerin, toprağın cümbüşü
Kuşların, hürlüğünü kıskandığım kuşların
Sonsuz gülüşü..
Öylesine sarsılıyorum ki, içimden,
Unutuyorum, herşeyimi, açlığımı bile
Delicesine, delicesine seviyorum hayatı
Yeniden...

Biz, böylece daima, şikâyetçi kalacağız,
Mukadder âkıbet bu, alın yazısı..
Arzularımız, gül-pembe, içimizde,
Sadece, baharla, yazla, kuşla, ağaçla,
Bir lokmacık katık kadar,
Eskimiş aşklarımızla avunacağız!

M. Sunullah ARİSOY (1925)

SEN YİNE YALNIZ

Bir akşam ağır ağır Çifteçamlık'a çık,
Ama aylardan temmuz olsun.
Gökyüzü maviliğe açık.
Rüzgâr avuçlarına dolsun.
Ama aylardan temmuz olsun.

Uçan kuşlar, düşen yaprak misali,
Bırak kendini hatıralara.
Denizin de bugün durgun hali.
Kapanmaz gönüldeki yara.
Bırak kendini hatıralara.

Almış götürüyor sevgilileri.
Ağlasan da faydasız;
Uzak, çok uzaklarda gemi!
Sen yalnız, yine yalnız, yalnız...
Ağlasan da faydasız!

KAYBOLAN ŞEY

Kaybolan bir şey var zamanla,
Bizi bizden alıp götüren! !
Dün gece dalıp gitmişim,
Bir on beş yaş fotoğrafımla.

Trabzon'da Millet parkında,
Havuzun kenarına oturan çocuk;
Belli, gözlerinden belli,
Değil dünyanın farkında!

Ekmek elden, su gölden,
Bir gün devran değişti;
Bir uzun yola çıktım.
Ne gelir elden!

Sonra o büyük şehre geldim,
Ağlattı beni Ankara'nın kışları.
Vallahi yalan değil, aç kaldım da,
İnsanları öğrendim.

Şimdi alnımda bir acayip çizgi var,
Bıçak izi gibi derinleşir sabahları.
Siz nasıl farkedeceksiniz?
Ben bile görmemiştim düne kadar!

Kaybolan bir şey var zamanla,
Allahım, nasıl da değişiyor insan!
Baktıkça ağlamak istiyorum,
O küçüklük fotoğrafıma

Azmi TEKİNALP (1925)

GECEKONDULAR

Büyük şehirler dışında
Gecekondular yapılmış bir bir..
Tepecikler başında.
Rüzgârlarla - soğukla haşır - neşir.

Gecekondular bir oda, tek kat
Bir odada bir sürü kırık-dökük
Burada koyun koyuna hayat
Diz dize çömelmiş yere çoluk-çocuk.

Gecekondular uzaklardan bakar şehire.
Odaları aman toprak sıra.
Ana-avrat, bacı-baldız gecekondularda
Gecekondular samimî yuva.

İsmail Ali SARAR (1925)

İŞLER SARPA SARARKEN

Kız Nevin, senin bu hallerin
Günden güne çekilmez oldu.
Sen geldin geleli bu mahalleye
Fakiri bir derttir aldı.

Kız Nevin, senin halini de
Kendimizinkini de anladık.
Sizler atı alıp Üsküdarı geçtiniz
Bizler arkada yaya kaldık.

Sanki herkesten farkın ne?
Ama öyle demeyin, genç aklı.
Çeşit çeşit urbalar içinde görünmen
Firaklı, dokunaklı.

Nevin bu işler böyle giderse
Vallahi ne mutlu sana.
Fakat gün gelecek canımıza tak edecek
Artık anlasana.

Huyun huyuma uymazsa da
Boyun boyuma uyar.
Sen de razı olacaksın ama
Korkuyorsun bey baban duyar.

Kız Nevin, ninem de güzel olur
Öyle konaklar, esvaplar içinde.
İnsan dünyayı toz pembe görür
Güllük gülüstanlık içinde.

Ben senin gibileri çok gördüm.
Bu gidişle sen de unutulursun.
Sen yine yaptıklarında devam et
Elbet Allahından bulursun.

Subutay KARSAN (1925)

HİKÂYE

Bizim de çabuk geçti çocukluğumuz,
Kırık dökük dünyasında oyuncakların,
Biz de şaşdık! zaman oldu biz de;
Bilyelerin yıldan yıla küçülmesine.

Sonra sonra başladı dalgınlığımız,
Ah ettiğimiz demler..
Türküler söyler olduk, sevdalı,
«Urumeli Hisarında Orhan Veli» misali.

Sonra kadeh kadeh geldi hâtıra;
Mehtaba çıktığımız, vaktinde..
Ne hoşdu sazlı sözlü âlemi yosmaların,
Yıldızların altında..

Sonra bir gün «oldu bitti» dediler,
Akla hayale gelmeyen bir gün,
Kendimizi bulduk eller üstüude;
Upuzun..

Nurettin ÖZYÜREK (1925)

SARHOŞ GECELERİMİN BİRİNDE BUNLARI YAZDIM

Bir yaz akşamıydı, oturdum,
Çanakkale'de denize karşı;
«Bahri Sefit» lokantasında
Oturdum, rakı içtim.
İçtim, içtim de sigara paketimin
Önüne, arkasına
Mısralar çiziktirdim.

Sular yanıbaşımdaydı, hemen;
Sular ışıl-ışıl, kıvır-kıvırdı.
Bir genç kız, kimbilir kimin
Yüreciğini sandal yapmış,
Kürek çekiyordu alaca-karanlıkta,
Ve darmadağmdı, suda saçları.

Dalıp-dalıp gidiyordu gözlerim,
Ağlamak istedim de ağlayamadım,
Ağlayamadım şöyle doyasıya.
Deniz hep ağlatırdı halbuki beni,
Üstüne üstelik efkârlıydım da
Ve bir tuhaf oluyordum hatırladıkça
Seni, şehrimizi, ilk gençliğimi
Gelin olup gitmiştin başka yerlere,
Ben yine öyle garip, öyle mahzun kalmıştım.
Hiç bir derin iz yoktu ama geride
Yıllar öncesine ait günlerden,
Hikâyemiz bitmemiş gibime geliyordu.

Elim böğrümdeydi öylece,
Sonra yanıma düştü; kalkmadı.
Karşıda bir başka sahil vardı,
Gelibolu sırtları, Kilitbayır vesaire...
Her karışında bir destan yazılı toprak
İçimin sükûtuna gömülüp kalmıştı.
Sağda, yanyana dizili tabyalar;
Yer-yer cılız ışıklar parlamaktaydı.

Kaçmak, kaçmak istedim birden;
Alıp da şu çileli, garip başımı,
— Zaten ne ana, ne dost, ne yâr —
Alıp da başımı,
Kaçmak istedim.
Ama hemen de farkettim:

Önümde deniz vardı, ardımda dağlar.
«Oy deniz, kara deniz
«Oy dağlar, viran dağlar»
Konak değil, köşk değil, kâşane değil,
«Garibin vatanı kahveler, hanlar...»

Sonra birden sönüverdi ışıklar,
İyicene karardı, yarı-karanlık şehir..
Göğe çakılı bir fener gibi mehtap;
Denizde yakamozlar...
Bakışlarım bir anda ufka kadar yükseldi,
Mor, pembe, eflâtun, yâni rengârenk,
Bir başka kâinat yaşamaktaydı sanki!..
Ya benim hayatım?..
Hayatım öyle hazin, öyle hazin ki..

Ve bir dünya açıldı da kapandı yine,
Bir kasvet, bir karanlık ki, deme gitsin,
Yılan gibi çöreklendi içime;
Kendimi yapayalnız hissettim.

Düşündüm ki, ben neler sevmemiştim.
Nelere tapmamıştım şu yeryüzünde,
Ne insanlar, ne dostlar, ne cici kızlar?
Düşündüm ki...
«Ne idim, ne oldum, ne olacaktım?»

Bir sigara daha yaktım.

Kenan **HARUN** (1925)

COĞRAFYA DERSİ

Şimdi bizde vakit gecedir
Öbür tarafta gündüz
Ve dönmektedir dünyamız.

Bilirsin yavrum
Bir güneş var ki, dünyamız etrafında döner
Bir tarafta ışık, renk, bir tarafta gece
Döner yavrum döner dünya
Bakarsın geceler gündüz olur.

Nuri DİREN (1925)

AYRIDIĞIMIZIN ŞİİRİ

Şimdi bir acı hatıra oldu
Mavi dumanlar bürüdü etrafını
Ben gelirken bütün ekinler göğüdü.
Yağmur yağıyordu trenin pencerelerine
Hiç unutamıyorum arkamdan ağladığını

İstasyonda son olarak konuştuk
İçimde bir acı kayıp gidiyordu
Bekle beni dedim gene gelirim
Gene gelirim bir gün biter elbet
Oysaki trenim ilerliyordu.

O dağları geçtik geçilmez
Ovalar sonsuz gibi geniş
Tarlalar istasyonlar, ağaçlar
Hep içimde o sesleniş

Yetişkin ekinlerin üstünden
Bir serin rüzgâr esiyordu
Ne rüzgâr, ne rüzgâr
Sevme ufkum gittikçe genişliyordu.

Boy vermiş buğdaylar kımıldanıyordu
Tarlalarda bulut gibi
Hep gözleridir aklımdaki
Yollar yollar gidiyordu.

O gün Anadolumu yeniden düşündüm
Hatırlamağa çalıştım bütün unuttuklarımı
Uzanmış mavi göklerin altına
Alabildiğine geniş topraktı
O gün daha yakından gördüm;
Bekliyen herkes gibi rahattı.

GÜZ DÜŞÜNCELERİ

İnsanlara bak insanlara
Yüzlerinden belli halleri
Cigara içişlerinden belli

Oturmuşlar yol kıyılarına
Duvar diplerine oturmuşlar
Bir düşünce bir düşünce alınlarında,
Yüğlerinde bir kararma

Kim bulacak çaresini
İşte bütün işleri ters gitmiş,
Kaldıramamış ektiğini.

Öküzün birisini satsam diyor
Saman yetişir belki
Tek öküz koşulmaz diyor
Ne yapsam ki?

Derken güneş iyice ısınıyor
Uykusu geliyor adamın
İçi geçmiş zaten
Oracıkta uyuyor.

TURNA

Bir turnayım izin aldım, emrim çıktı
Gideceğim istediğin yerlere
Bıraktım anayı babayı, yuvayı
Düştüm yollara

Haydi turnam uç turnam
Bir sabah kimse duymadan
Yollar açık turnam

Bu dağlar bildik dağlar
Hoşca kalsın Ankara şehri
Allaha ısmarladık dostlar

Gezmektir benim işim
«Hak yoluna koydum başım»
Duramam gideceğim kardeşim
Versin elini uzaklar

Ankaradan Kayseriye doğru
Tanıdığım rüzgârlar esiyordu
Rayların üstünde bizim tren
Hırsmdan deliriyordu

Bahçelerde ağaçlar asmalar
— Bozkırda hâdise —
Köyler kayalıkların dibinde
Sonra birden bire ovalar

Ovalar tuzlu ovalar saatlerce
Ne bir ağaç ne bir gölge
Susuzluk bitirdi beni günlerce

Hey gücüne kurban olduğum
Ömrümü harcadım ben
İşte gene geliyorum üzülmeden

Memleketimin fakir köylerinde
Benim de emeğim kalsın
Bu uğurda Talip Apaydın
Üzülsün varsın

Turnam bu yol Sivasa varır
Yolların iki yanı tarladır
İninde dinlenin biraz
«Çiftlikli çimenli koca Sivazdır»

Sonra dönün kuzeye
Tokat köylerine Tokat köylerine
Yıldızeli, Yenihan düzü
Tarlalardır, pancardır

Düşünmeden olmaz şimdi
Derin derin, mavi mavi
Turhalda Ceyhun Atuf Kansu
«Halkıtr diyor denizlerin en güzeli»

Aman Tokat yaman Tokat
Geldim kavuştum hikâyene
Yollarında başım dönüyor
Büyük heyecanlar içinde

Bir rüzgâr esiyor bir rüzgâr
Boynunu uzatan taylar gibi
Verip boynumu koşuyorum
Köylerden köylere, kasabalara
Bu başka yar, bu başka sevda
Severek yaşıyorum.

Talip APAYDIN (1926)

DEVRAN

Hiç Harmandalı oynıyan bir kişi gördünüz
Bin dizle sarsıldı mı altınzda yer
Duydunuz mu bin yürekle çarpanı
Dokunurmuşçasına gök yüzüne
Hiç başınız döndü mü

Hürriyet rüzgârları esiyor başlarında
Oğlu - kızı yurdun sıradağ heybetiyle
Beni Sepetçioğlu Arpazlı oynuyordu
Hes deee...h narasiyla çınlıyor dağ taş
Karşımda bir deniz kımıldanıyor
Kayıyordu başı dönen yıldızlar

Ortalık bir başka aydınlık içindeydi
Tutunmuş bütün memleketim el-ele
Bir türkü bir sevda bir gönül
Coşarak vurdukça toprağa dizlerini
Açılıp çiçekleniyor üstlerinde
Bir ebem kuşağı bizim renklerimizden

Bir başka gün neden ve nasıl
Sevinç uçup gitmiş dağılmış horonları
Nasıl böylesi kararmış sular
Kapanmış kitaplara dönmüşler
Hepsi kederli hepsi dalgın
Dayamış alnını ufka düşünüyordu.

Nasıl bir kırağı düşmüş bu yere
Yakmış can çiçeklerini
Bir mevsim kalmış yarıda
Ben ki destanlarını söylemek istiyordum
Donmuş türküleri dudaklarında

O gün başlarını bulutlu gördüm
Birşeyler okudum gözbebeklerinde
Anladım değişmiş devran
Sönmüş güneşler yüzlerinde
Ben ki destanlarını söylemek istiyordum
İçim ıslandı benim de

(Bir destan)

YAĞMURLU GÜN

Yaprakları sararmış görmüşlüğüm var ama
Bu kadar değişeceği herşeyin
Nerden gelsin aklıma
Saçlarım hep öyle kalır sanırdım

Uçup gitmiş başımdan kavak yelleri
Yitirmiş aydınlığını sema
Neden sonra işi anladım
Baka kaldım boş avuçlarıma

Bu manzara bildiğim manzara değil
Bir yabancılık ağacında kuşunda
Ayaklarım hâlâ yârin peşinde
Dalıp gitmişim sevdalarıma

Hey gidi hey gidi güzel günler
Hiç bu olup bitenler hesapta yoktu
Halbuki yağmurlu bir günde böyle
Hâtıralarla başbaşa kalması varmış.

BAŞARAN (1926)

DOST

Ümitsiz insanlar vardır, bilirim;
Bir gün sevilmemiş, anlaşılmamış...
Onların derdile yansa da içim,
Bende başka acı, başka dert yanış!

Öyle bir acı ki; hudutsuz, büyük!
Öyle bir acı ki bu, anlatamam..
Kâh alev alevdir, kâh köpük köpük,
Bir başka dert olur, bende her akşam

O yıllar ardından bir aksi seda,
Anladım, anladım çok geç olsa da;
Yok, tesellilerin o en güzeli.

Hâtırası bile dünyalar değer
Sevgiyle uzanmış bir dostun eli,
Hayatta herşeyden azizmiş meğer!

Ümit Y. OĞUZCAN (1926)

ŞU ANDA

Şu anda Okyanuslarda bütün denizlerde
Kimbilir kaç gemi gelip gitmektedir?
Nereden gelir, nereye gider bilinmez?
İçindeki insanlar neler, neler seyretmektedir.

Şu anda kar yağmaktadır bazı dağlara
Cayır cayır yakmaktadır bir yandan güneş,
Bereketli yağmurlar düşmektedir bir yandan
Amerika veya Asyadaki ormanlara.

Şu anda hasat zamanıdır birçok memleketlerde, Türkiyede
Alev alev tutuşmuş yüzleri toprak insanlarının,
Var olmanın, yaşamanın sevinci gözlerde
Yüreklerde dinmiyen acısı bereketsiz yılların.

Şu anda Sibiryada maden ocaklarında
Kırbaç altında çalışmaktadır milyonlarca insan.
Milyonlarca insan bir deri, bir kemik
Açlıktan kan kusmaktadır.

Şu anda Çin'de, Yunanistan'da
İnsanlar birbirlerini boğazlamaktadır.
Dünya her zamanki devrinde
Bir yanda sabah, bir yanda akşam olmaktadır.

Basri ŞENER (1926)

AYRILIKLARDAN

Böyle sessiz ayrılıklarda,
Herşey önceden belli olur.
En güzel zamanında aşkın ve hayatın
İnsan deli olur..

O, Kadırga taraflarında bir evden çıkmıştır,
Masum bir yalanla - Halama - diye..
Gözleri pabuçlarında mahcup,
Ellerine yapışmış gibidir
Harçlığından arttırıp aldığı
Sevimli hediye.

Ah insan nasıl çıldırmaz nasıl,
Bir çaresizlik,
Bir umutsuzluk sarmış her yanı.
Aranızdan insanlar geçer
Bulutlar geçer.
O, kırmızı mürekkep gibi dudaklariyle zoruna
Utanarak gülümsemeğe çalışır..

Bu gülüş en aldatmazıdır vaadlerin,
Yıllarca sonra bir uzak gurbette bile
Zulmüne dayanılmazken saatlerin,
Bir yeşil yaprak üstünde gözlere
Görünür, uzaklaşır..

YAZİSİZ HİKÂYE

Biz o vakitler bostan derdik,
Şimdi bilmem ne stadı diyorlar.
Bir maç falan oldu muydu efendim,
Cümbür cemaat giderdik..

Bir ahşap ev vardı bostana bakar
Gece gündüz açık pencereleri.
Bir kız çıkar otururdu ekseri
Bir kız ki adamı belâya sokar..

Kadifeden kordelâsı vardı
Büyük büyük mavi gözleri.
Oturur da pencereye hanım hanım,
Sardunyeleri budardı..

Herkesin gözü kalede, bekte
Pencerede benimkiler..
Yanardım, yakılırdım, dururdum,
Ah, iş yanmakta değil söylemekte..

Bir gün — Olmaz — dedi kesti.

İşte bu hikâye de bu kadar,
Hep o belli hikâyelerden bi.
Sonu ayrılıkla biter
Anlatıverdim size işte
Kimbilir nerden aklıma esti.

ARAPKİR'LİNİN MEKTUBU

Derunu dilden sevgili pederim,
Evvelâ mahsus selâm ederim.
Hanem tarafına selâm,
Cümleye selâm..

Ben oğlunuz Molla
Bir aşınmaz sağlığa benzer sabırla
İskeleyle kahve arasında daim
Arapkirin dumanlı baharlarını düşünmekteyim.

Üzgün olmasın gönlünüz benden yana,
Derdim bir hasrettir, bir parasızlık.
Çok şükür akşam oldu mu fakir odamda
Üstüme çökmeden yalnızlık,
Sarılınca memleketten getirdiğim yorgana
Vişne renkli rüyalar doluverir gözlerime
Arapkirde olurum,
Hava ılık...

Sadece işsiz günlerim kötü oluyor,
Bir efkârdır alıyor beni.
Sanıyorum aç kalmış çoluk çocuk.
Ağustos günleri üzüm küfelerinin altında,
Burnumun ucundan damlarken terim
— Bilirim ki, siz Arapkirde
Bolluğu sevincindeslniz ekinlerin.
Çocuklar yaz bahçesi gibi tasasızdır
Benimde sevinçten
Aslan pençesi kesilir ellerim..

Bir tren düdüğü ötmeye görsün
Bir şey gelir gelirde boğazımda durur.
Garipsin Molla derim kendime, garipsin
Gurbette para da yerinde dursun
Atla trene atla,
Amma ellerim kollarım kesiliverir
Neylersin...

Ben oğlunuz Molla,
O, aşınmaz sağlığa benzer sabırla
İskeleyle harap odam arasında, daim
Arapkiri düşünmekteyim..

Ey, muhterem pederim,
O mübarek ellerinden öperim..

Turgut UYAR (1926)

KASIMIN SON GECESİ

Başşehrin ışıkları yandı pencere pencere
Artık bütün yurdumda gecedir
Dokunmayın dertlerim nicedir gene nicedir
Karın altında memleketin köyleri şehirleri
Uyur karın altında Anadolumun dağları nehirleri
Ve sabahlaradek tek göz odalarda çocuklar ağlar
Üşür Anadolumun insanları üşür de uyuyamaz.

Dün bir lodos esip gitti köyüme şehrime
Kar suları damlar artık kalbime kalbime
Damla damla dert ekler sular aman derdime
Bir kere çamura oturdu mu dingiller
Hayvanlar inilder kamyonlar inilder
Ayaz etme dedim kesip biçti
Lodos esme dedim esip gitti.

Kar suyudur bilirim şıpırdayan oluklarda
Bilirim ana toprak tıkanasıya kanınca suya
Yayılır buzlu sular dağdan ovaya
Şimdi Meriç bir köşede Seyhan bir köşede
Menderestir Sakaryadır homurdanan ötede
Aman şehvete gelir artık yurdumun nehirleri
Aman artık kollayın köyleri şehirleri.

Kar suyudur ne bent dinler ne köprü ne de ocak
Tek göz odalarda eyvah çocuklar susacak
Su görmez tarlalar buzlu sularla mı sulanacak?
Ayaz etme dedim dinlemedi
Lodos gitme dedim beklemedi
Başşehrin ışıkları yandı pencere pencere
Kar suları damlar artık kalbime kalbime.

Adnan BULAK

AHMETLE

Sıkışır sıkışır yüreğimiz
Yollara düşerdik geceleyin
Biz iki garibiz hor görmeyin
Bir şeyler kaybetmişiz
Bizi sevda böyle etti
Hor görmeyin

Bizi sevda böyle etti
Aradık aradık usanmadan
Yollarda üşürdük geceleyin
Yaktık cigaramızı yıldızlardan.

UZAKTAKİ

Şimdi uykudan uyanmıştır
Dökülmüş omzuna saçları
Gerinir kadınım gerinir
İzmirde denize karşı

Üç adım attı durdu
Bir eli kalçasında
Ben bir garip oldum ki
Bu yıl ekim ayında

Sular gibi dalga dalga
Hayaller geçer gözümden
Uzanıp dokunmadığım kolları
Mermerlerin beyazından

Ama hep ellerimde sıcaklığı
Uyurken yürürken otururken
Terlerim nefesim kesilir
Geçsem evlerinin önünden.

ÜÇ

Ben böyle bütün gün
Bir kuru masanın arkasında
Sazdan uzak kızdan uzak
Karalar sardı içimi
Dostlarım sizden uzak

Üç dilber gördüm düşümde
Üçünün de saçı sarı
Oturmuş üç yolun başında
Üçü de yiğidini yitirmiş

Ben böyle masalar arkasında
Kim aşacak bu dağları
Bir çift kanadım olsa
İçimi karalar sardı
Üç derdim var çekilecek
Üç dilberin de saçı sarı.

Adnan BULAK (1927)

VENEDİK

Venedikten bahsetmiştin bir akşam yakamozlara bakarak
Beranta nehrinden Bulvar kahvelerinden renkli neon lâmbalarından
Vezüvün kraterinden Eskimoların sevgilerinden
Denizlerden göllerden nehirlerden
Venedikten bahsetmiştin bir akşam yakamozlara bakarak

Şu dünya ne yalan ve biz turnalar misali
Ressamlar şehrinde gecenin ikisidir şimdi

Gondollar yokolmuş kitarlar susmuş
Kaybolan bir rüya olmuş ışıklı Adriyatik geceleri
Tebessümler dudaklarda erimiş
Çiçekler açmaz, kelebekler uçmaz olmuş
Ve alarm düdükleri doldurmuş hayatı
Harabeler arasında bir topal kolunu arıyor
Mevsimleri soruyor gözleri sönmüş bir şair
İşte yarım kalmış bir resim
Kurumamış boyalar ıslak fırçalar
Şu dünya ne yalan ve biz turnalar misali

Nerede demir alan gemiler
Nerede demir alan gemilerle gidenler
Neden dönmeyi unuttular
Hangi diyarda hangi mezarda uyudular
Alevler sönünce gurub vakti
Bir hüzün çöker nesillerin gömüldüğü dalgalara
İnsanlar melül melül
İnsanlar kara kara düşünür
Işıkları yansa da olur evlerin yanmasa da
Bir gemici masalmda canlanır
Direklere takılmış kalpler
Nerede demir alan gemiler

Sen romans çalmayacaktın ben aşk şiiri yazmıyacaktım
Acılarından bahsedecektik insanların acılarından
Dullara koca yetimlere baba bulacaktık
Hastalara şifa anbarlara buğday olacaktık.
Ve silecektik kaderi kara tahtadan
Üç bilinmeyenli bir denklem gibi
Sen romans çalmayacaktın ben aşk şiiri yazmıyacaktım

Ayhan HÜNALP (1927)

BAHÇEDE KOŞAN KIZLAR UĞRUNA

Bütün evlerin ötesidir, daha ötesi su
Kuç uçar aydınlık havasında
İsmi bahçe mi, bahçe havuz yok ortasında
Bir âlem ki gözler, yürekler dolusu
Bütün evlerin ötesidir, daha ötesi su..

Vakitleri yazdı, seyrek saçlarında ter
Akşam olmuş hepsi üşümüştü
Derken gözlerine bir hülya düştü
Bu maceranın sonu hepsinden beter
Vakitleri yazdı, seyrek saçlarında ter..

Birinin uykusu geldi serin havada
Uzundu ve müthişti şu biten gün
Uykuyla birlikte başlar o sonsuz düğün
Yatsa iyi olurdu ışıksız bir odada
Birinin uykusu geldi serin havada..

Toprağa yatıverdiler yüzünkoyun
Yârim.. ne kadar da unutkandılar
Kim olursa olsun bu hayattan bıkar
Bu en mutsuz, en eskitici oyun
Toprağa yatıverdiler yüzükoyun..

Gidenler gitti bir tozlu yoldan
Arkalarından rüzgâr esiyordu
İncecik rüzgârla çiçek bulutu
Şarkının güzeli duyuldu hiç durmadan
Gidenler gitti bir tozlu yoldan..

Anlaşılacak gibi değil bu kuruntu
Irmaklar gibi daldı gönüle belki
Gidiyor işte aşktan önceki
Kalplerinde ve kulaklarında uğultu
Anlaşılacak gibi değil bu kuruntu..

II

Kız aklı bu; açmış çiçekler renginde
Sezilir umutsuz bir düşe vardığı
Yokluğu içinde ateşler gibi yandığı
Yağar ılık yağmurların ahenginde
Kız aklı bu; açmış çiçekler renginde..

Ah, nice günler geçmişti aşkın içinde..
Aşkı toyluğun ve canlılığın
İşte en güzel demi delilikle yalnızlığın
Bir çaresizlik seziliyor gidişinde
Ah nice günler geçmişti aşkın içinde..

Hey deli kız hey, ömürsüz sultan
Bitirmek kolay değil bu hikâyeyi
Hey uzun geceler kadar deli
Ne kalacak sana sudan ve buluttan
Hey deli kız hey; ömürsüz sultan...

Metin ELOĞLU (1927)

PENCERELERDE OTURAN KİZLAR

Pencerelerde oturan kızlar görürsünüz
Kimi sarışın kumral orta halli
Kısmetleri bağlanmış kızlar
Yüzlerinden belli

Onların çoğu fakir kızlardır
Güzel de sayılmazlar üstelik
Kimi on dokuzunda henüz
Kımi yirmi beşlik

Onlar bütün kızlardan çok severler Allah:
Ümitleri kesilmemiştir
Kısmet değil mi bakarsın bir gün
İnsanın ayağına gelir

Onlar daha çok akşam üzeri
Pencerelerden bakarlar
Kimbilir belki de geçenlerden
Nasibleri var

Bir çoğu utanır düşünemez
Diğer kızların düşündüklerini
Ama yine de rüyalarına
Erkekler girer geceleri

Onlar hiç öpülmemişlerdir
Bilmezler sevilmenin ne olduğunu
Ama bazılarının yine
Bilinmiyor sonu

Çünkü onların şöyle biter hikâyesi
Bir kısmı limonlar gibi kurur
Bir kısmı düşer kötü yollara
Ah eder durur

DOST YÜZLÜ RESİMLER

Ben resimlere bakmasını severim.
İnsanların bin türlü hali var
Kimi bir şey düşünür kimi selâm durur
İsimlerini bilmediğim insanlar

Artık yabancı gelmiyorlar bana
Her zaman güler şu dost yüzlü ihtiyar
Hepsini seviyorum uzaktan hepsini
Sokakta gördüğüm insanlara beziyorlar

İyi şeyler düşünüyorum onlar için
Meselâ karı koca olmalı bunlar
Sevinçli günlerinde çektirmişler belli
Dilerim her zaman böyle olsunlar

Bana dert oluyor onların hali
Şimdi ne düşünür bu adam kimbilir
Şimdi büyümüş olmalıdır çocuklar
Askerler terhis olmuştur yahut izinlidir

Benim de çektirdiğim resimler vardır.
Beni de tanıyanlar bulunur uzaktan
Belki bir kız tanır on yedisinde kumral
Hoşuna giderim bazan

Beni de düşünür mü insanlar acaba
Şimdi ne yaptığımı bilirler mi
Ben de sigara içerim parasız kalırım
Acaba kim merak eder halimi

İlhan DEMİRASLAN (1928)

SONSUZLUK

Bu ev, bu dört duvar, bu harap bahçe
Bu beni çepçevre kuşatan sükût.
Bu hergün bambaşaka bir düşüncede
Beliren sonsuzluk ve zalim hudut.

Hırçın mesafeler, büyülü zaman
Alnımda yılların kırışıkları.
İşte en güzel şey; çocukluğumdan
Kalbime dökülen gün ışıkları.

Aydın bir sabahın tebessümünde
Eriyen güzellik rüyalar gibi.
Beni aynalarda saran düşünce
Ve sonra kaybolan gök maviliği.

Çılgın fırtınalar ortasında, hür
Düşen her yaprağın hüzniyle mahzun
Zaman bizi bizden alıp götürür
Bir başka masala garip ve uzun.

Nurettin ÖZDEMİR (1927)

KIRIN ORTASINDAKİ DUVAR

Böyle sıcak günlerde
İşi olmayan benim gibileri
Bir şeyler keşfetmiye çalışır
Dolaşır durur kırlarda

Yalnız kırlar olsa görünen
İşte bayram yeri, karınca yuvası düğün günü
Hepsi de üstünde otların
İnsanın bakarken düşündüğü

Yalnız böyle düşünmekte yeter
Oturup bir kenarda
Şurada bir kadın düşünmek
Fazladan iki kol sonra

Öyle ya günler bile geçiyor da
Ortada iz bırakıyor
Nasıl olur da görünmez diyorum
Renginiz, şöyle bir duruşunuz sizin de

Hepsi bir tarafa.. işte duvar
İşte kilise duvarı, bahçe duvarı diye düşündüğünüz

Otlar, böcekler, yine otlar
Yaşamak şu gördüğünüz.

Bir kaynaşma, ama bir kaynaşama duvarda
Karıncalardan güneşten değil de
Daha önce bir çok günlerden
Bir çok insanlardan kalma

Biraz sonra iyice gördüm
Önünde cam kırıkları, kavun çekirdekleri
Kırdaki sararmış otlar
Duvardan daha yeni

Duvardan daha yeni
Gördüğüm her şey bugünlerde
Öyle sanırsınız ki, bu duvar burda
Âdemden beri.

Neler keşfettim daha başka
Elime ne geçtiyse
Bir şişe, çamura gömülmüş
Ses veriyor dokununca

Birisi çiğniyor otları
Arkasından bakıyorum
Yavaş yavaş doğruluyorlar
Bir değnekle vuruyorum.

Hepsi bir tarafa işte duvar
Neler geçmiyor önünden
Otlar böcekler yine otlar
Dünya, şu uzayıp giden

Ömer Edip CANSEVER (1927)

GEÇEN YİLLAR

Gün doğuyor başaklar arasından
Bizim de aşkımız başaklar arasında doğdu
Toprak kokardı yüzümüz, ellerimiz
Hatırlarsın henüz onobeşine basmadan
Seni başaklar gibi kucaklamıştım.

Gün doğuyor başaklar arasından.

Gün batıyor uzak dağlar arkasından
Şimdi ben o bildiğin şehirdeyim
Pençerem seni getiren rüzgâra açık
Elimde, devam eden aşklara dair, bir kitap.
Güneşi ısıran dağların ucuna takılı gözlerim.

Şimdi ben o bildiğin şehirdeyim.

Gecenin bu saatinde gene aklımdasın
Dışarda cümlemizi ıslatan bir yağmur yağmada
Bu yağmur büyük denizleri ıslatamaz
Ama benim düşünceme hükmediyor;
Bakıyorum tekrar kilometreler ardındasın.

Gecenin bu saatinde gene aklımdasın.

Sevdiğin şarkıyı söylüyor olmalısın şimdi
Kahredici gülüşleri var avucumdaki resminin.
Kelimeler üşüşüp dağılıyor dudağına
Kalbinin atışını duyuyor damarları elimin
Konuşmuyorsun anlıyorum seni konuşmasan da.

Kahredici gülüşleri var avucumdaki resminin.

Kemalettin KOÇ (1927)

İKİNCİ DÜNYA

Bir esti bir duruldu rüzgâr,
Gözlerim doldu gözlerim boşaldı.
İçimi yine bir düşünce aldı..

Sizlere verdim düşüncemi,
Sizler maden işçileri kardeşlerim,
230 metre derinde çalışanlar
Karanlıklar içinde:

Karadeniz'den poyraz eser yıldız eser,
Sular kabarır,
Kabarır da kıyılara yaslanır
Ben nasıl düşünmem sizleri,
Sizler maden işçileri kardeşlerim.
İkinci dünya sakinleri,
Dosta düşmana karşı duran,
Toz yiyen kömür yutan,
İsli fenerleri ay diye kucaklayanlar.
Sizlere candan selâm ederim.

TUHAFLIK

Seni gördüm ne tuhaf!..
Gönlümde bir neş'e, bir heyecan
Uykusuz geçiyor gecelerim,
İçim ürperiyor zaman zaman.

İnsanlar bir sevimli,
Bende söyleyemediğim bir hal.
Dudaklarım açılıp kapanıyor.
Sormayın sual.

İçimden bir şey eriyip gidiyor.
Bir tüyün tene değişi gibi tatlı.
Sonsuz boşluklar içinde uçuyorum.
Kanatlı..

Kâmuran ÖZBİR (1927)

ANADOLUM

Gene sana dönüyorum İstanbul
Sıkıntılar içinde bahtı karalı
Gene sana dönüyorum çaresiz
Duymasın ama kimseler
Duymasın sus!

Bir deli rüzgârdır esti başımdan
Aylardan bir ayın üçündeydi
Ağaçlar, yılanlar uykuda
Dağlar, dağlar ulu dağlar
Pörsün beyazlar içindeydi.

Gök mavi, deniz maviydi
Ilık bir gündü
Arda kalmış yazdan
Sadece iki renkti dünya
Mavi ile beyazdan.

Ben deli doluyumdur.
Aklım hükmedince eder
Böyle bir gündü işte
Abbas yolcu deyiverdim
Derbeder..

Önce yaylıya bindim köyümden
Sonra vaurlara bindim
Trenlere bindim daha sonra da
Anadolu dedim de garibim
Bir sevindim, bir sevindim.

Boy boy trenler Haydarpaşada
Gecede yağmur çiseliyorodu
Yanımdaki asker kahırlı
Askerim, Mehmedini
Gizliden yaşını siliyordu.

Gecenin bir yarısıydı Eskişehirde
Kütahyada, Afyonoda gündüzdü
Bir deniz Konya ovası beyazdan
Bir deniz ki uçsuz bucaksız
Dümdüzdü.

Adanada gün ağarmak üzere
İstasyon öyle tenha öyle sessiz
Portakal satıyordu adamın biri
Bir çocuk uyuyordu tahta sırada
Bildiğimiz çocuklardan.. Kimsesiz

Malatyaya doğru sazlıklar gördüm
Bakmakla bitmez tükenmez
Yaban ördekler yüzüyor içinde
Bomboş duruyor dopdolu toprak
Kader bu birşey denmez...

A toprak a benim anam toprak
Gönlün pınarlar gibi gani
Diyarbakır yolunda
Karanlıklara inat aydınlık
Işıklar içindeydi Ergani

Gayri bensiz gideceksin trenim
Buradan öte Kurtalana
Sulardan, köpüklerden geçeceksin
Yüce dağlardan ince bellere
Dolana dolana

Dilim varmıyor artık
Söylemeğe burdan ötesini
Nasıl anlatayım Diyarbakır
Dosta, düşmanlara karşı
Nasıl anlatayım seni

Fakir - fukarandan mı
Adım başı körlerinden mi bahsedeyim
Gün geçmez kana bulanan eller
Ey aydın kafalar
Nideyim!

Bir kadın bilirim sokaklarında
Üç çocuğuyla dilenir akşamlara dek
Susuz kuyular gibi gözleri kadının
Bir değil, beş değil ki böylesi
- Kader bu paşam - diyorlar ne idek!

Ey uçsuz bucaksız Anadolum!
Ey Anadolou insanındaki kader!
Bir dert ki nasıl anlatayım
Bir dert ki
Kahreder..

Nedret KONUK (1923)

BİR KÖY ÖĞRETMENİ KONUŞUYOR

Seninle bu ilk karşılaşmamız değil,
Sen Türkiyemin iyi ve aydınlık günlerinin çocuğu
Sen Halim Yağcıoğlu gibi bir sınıfta tanıdığım
Sen Ahmet
Sen Türkiyemin Ayşesi.

Gözbebeklerinde o saat ne var bildim
Müşterek kederini taşıyordun Türkiyemizin
Kolların öylesine zayıf,
Elbisen parça parça sırtında
Sen dünyanın en akıllı çocuğu.

Biliyorsun bu sene havalar çok kötü gitti
Zelzele, zelzele üstüne
Kıtlık, kıtlık üstüne
Sel derdi hepsinden de baskın.

Gözlerinde öyle bir tevekkül var
Bütün bunlar gelip geçecek diyorsun
İnanıyorsun iyi günlerine memleketimizin
Sınıfta otururken
Tarlada saban sürerken
Öyle sessiz, öyle canü yürekten
Sağlığımıza dua ediyorsun.

Ben senin köy öğretmenin
Sana alfabeyi öğretmeye çalışıyorum
Eğilmişsin üzerime
Beş numara petrol lâmbası altında,
Bir kış gecesi
Dersimizi yapıyoruz.

Seninle bu ilk karşılaşmamız değil;
Sen yurdumun Ahmedi, Ayşesi
Benim fakir talebem
İsimsiz destanlar kahramanı.

Işıl ışıl yanan gözbebeklerinden belli
Türkiyemin cümle saadeti.

Ercüment UÇARI (1928)

MASIRA SARAN KIZLAR

Biz siyah önlüklü kızlar
On parmağımızda ayrı hüner
Ana besliyoruz bir de oğlan kardeş
Nişanlılarımız Kars ötesinde asker

Neşeli kızlarız çalışmamız
Gülüşlerimiz kâdar içtendir
Hele hele ustabaşı
Bıyık burma karşımızda öyle
Gönlü işinde dürüst kızlarız.

Yanımız şakır şakır dokumahane
Oğlanlar çalışıyor eli yüzü yağlı
Bir örnek tulumları mavi
Haydindi kızlar haydindi.
Yine boşta kaldı tezgâhlar
Sardığımız masuralar göbekli
Dolsun boşalsın habire mekik
Ana besliyoruz bir de kız kardeş
Nişanlılarımız Kars ötesinde asker
Oğlan battaniye dokuyor beylik

Oğuz HARZEM (1928)

OĞLUMUN İLK AŞKINA VE GÜZİNE DAİR

Kumral mı, esmer misin,
Kim bilir?..
Kimbilir hangi şarkı
Dudaklarında şu an.
Mavi semalar üstünde,
Seni bekliyor **zaman**...

Muhabbet kuşlarıyla
Başbaşa hanımeli
Bir çocuk söyler **ismini**
Kerem misali kederli.

Eli alnında düşünür
Bu sahil boyunda seni
Beyaz bir martı hatırlatır.
Gelinlik elbiseni.

Bir çocuk çeker yasını.
Bilmem duyarmısın
Esmersin belki amma,
Onun hafızasında kumralsın.

Bir çcuk «ah» eder
Kağnılar dolusu geçer geceler.
Ve günler birbirini kovalar
Bir masal söylersin amma,
Kim duyar...

Bir başka geceyi davet eder,
Miniminicik yüzün...
Bir çocuk duyar aşkını
Sen uzaklardasm,
Güzin....

Hüsünü KÜÇÜK (1929)

AKŞAMDAN SONRA

Yandı elektrikleri sokak başlarının
Düşünmek ağlamaktan da beter
Karanlıklar çöküverdi üstümüze
Yolcular çoktan gittiler.

Bir mırıltıdır şimdi dudaklarımda
Efkâr basar yüreğime, keder basar
Tren düdükleri kulaklarımda
Göklere kadar.

Siyah bulutlar geçmektedir tepemizden
Yağmurlar yağdı yağacak
Arap kızı değil camdan bakan
Gözlerim, gözlerim seni arayacak.

Eski bir rüya gibi hatırlıyorum
Bir deniz kasabasında geçen çocukluğumu
Sonra dizlerinde uyuduğumu
Her gün, geçen gün gibi hatıra olacak.

MEKTUP

Şimdi yeniden mektup yazacağım
Aşk mektupları,
Bembeyaz, sütbeyaz kâğıtlara.
Bana bir zaman söylerlerdi de
İnanmazdım;
Yağmurdan sonra havanın açacağını
Güneşin çıkacağını
Ne bileyim
Belli olmuyor ki insan.

M. Çetin TEZCAN (1930)

HAAH ŞÖYLE!..

Soyun, soyun hele gökyüzü
Seni böyle daha çok seviyorum.
Nedir üzerindeki o iğreti süs
O çalım, o kurum?

Sen hemşerim, nerden gelmişsin?
Söyliyeceklerin var, söylemiyorsun,
Soyunmamışsın lâfın kısası
Benden mi çekiniyorsun?

Ya sen dünya, ne dedin?
Hâlâ mı adın tanrılaşacak?
Bir gömlek daha kaldı, ,onu da çıkar
Haa şöyle, çırılçıplak...

Abidin SUBAŞI (1930)

GÜZEL ŞEY

Böyle havalar, çocuk eder insanı
Sarhoş eder,
Deli divane eder.

Hiç birşey istemem
Böyle havalarda ben;
Ne rakı, ne şarap isterim
Sarhoş olmak için..

Bilirim yalan,
Yalan, suya akseden gök,
Bu berrak hava,
Bu mavilikte deniz
Ama gene de;
Gene de, böyle havalarda
Mesut sanabilirim kendimi...

İbrahim TEKELİOĞLU (1930)

NERRANSULA FONDATİ

Tunanın lâcivert yüzü üstüne
İnceden bir yağmur yağıyordu - inceden
Kıyıdan kıyıdan İbrail'in sarı ışıkları...
Sonra basık yüzlü ağaçlıklı tepeler,
Ve insanlar vardı cümle âlem insanlar

Balıkçılar - ırgatlar - köylüler
Nasıl yaşar, ne düşünürler yağmur altında
Sen bilirsin bilirsin Istrati dostum...

II

Öyle sessiz - öyle ıssız gecelerinde Tunanın
Başucumda bir avuç taze yıldız
Dünya görülmek ister - gezilmek ister..
Suların akışında düşünürsün,
Küçücük yüreğinde insan sevgisi
İnsanları seversin yaşamayı sonra
Haval etmek ister aç karnına - tok karnına
Ah... hayal etmek - hayal etmek
Lâcivert yüzünden ötesini Tunanın..

III

Bir seher vakti başladı hikâyemiz
Bir seher vakti idi İstrati dostum...
Gün doğmuş - yahut doğmamış,
Yüksük kadar bir aydınlık düşmüş yollara
Yollar sarmış boynunu çepçevre dünyanın
«Yolcu yolunda - evli evinde gerek»
Yollara düştük - yollara yayan-yapıldak.
Sen bilirsin - gördün - geçirdin İstrati'm
Genç yaşların ıstırabını - sevincini
Sen bilirsin genç gönül ne arzular..
Gün ışığı vurmuş gözlerimize karşıdan
Gün ışığı ve yaşamanın sevinci karma-karışık

Sonra az gittik uz gittik - öz gittik.
Arpa boyu yerine arkamızda
Dağlar vardı - köyler vardı - şehirler vardı...

IV

Bir büyük şehirdeyiz şimdi,
Bir büyük şehirde devam ediyor hikâyemiz
Gemiler gelir limana üç direkli - beş direkli
Gemiler, çocuk hatıralarımızın gemileri
Bembeyaz yelkenlerini güneşe vermiş kurutuyor.
Omuz - omuza - yanyana - saf saf
Gemiler ümid - gemiler alınteri - ekmek kavgası
İşte böylece devam ediyor hikâyemiz
Arkadaşım - kardeşim, İstrati dostum,
Bir bulanık düşüncelerimiz bir bulanık
Şimdi kurşunî bir gök üstümüzde
Ve bize mavi bir aydınlıkta başlıyan hikâyemizi
düşünüyoruz.

Tarık DURSUN K. (1931)

YAŞAMAK

Başla, yeniden masalımıza
Sesler, dindi sahillerde.
Kimbilir, kimler dolaşıyor şimdi,
Terkettiğimiz o yerde?

Ömrün nedametini duyuyor musun
Benim duyduğum gibi sen de?
Hâlâ gözyaşı izleri var mı,
Çehrende?

Ruhun hasretini duyuyor musun
Su gibi, rüzgâr gibi, yaprak gibi?
Gözlerinden birşeyler seziyorum:
Yaşamak gibi.

Vedat F. BELLİ (1931)

SAYIKLAMA

Yoruldu, ölünün baş ucunda yanmaktan
Gece yarısı söndü mum.
Bekle, yirmi dört saat daha bekle,
Geliyorum!

Usandı sonbahar rüzgârı yollarda esmekten
Son ağaçta takıldı, kaldı.
Bekle, yirmidört mevsim daha bekle,
Sabrını kimler çaldı?

Bıktı, saatler bir ömür boyu yürümekten
Gece karanlığında durdu,
Bekle, yirmidört sene daha bekle,
Zaman, zenbereğini yeni kurdu!

Unuttu, gelecekler, söz verdiklerini,
Bekletiyorlar seni bu yerde.
Bekle, yirimdört asır daha bekle.
Gemi, demir almıştır, o sahillerde

Vedat F. BELLİ (1931)

YOLLAR

Nice yıllar geçmiş aklı karalı,
Erkekçe adım ister yıldız tarlası.
Az gitmişler, uz gitmişler yol, yol
Dere tepe düz gitmişler dağ dağ,
Yolun başındayız hâlâ,
Koyulun yollara yollara.
Başımız dönmekten sarhoş
Yolumuz cam gibi yokuş.
Gelmişiz bir gez oyuna.
Kaderimiz yolların kaderi,
Yollar ateş., yollar ayna
Düzülün yollara yollara.

ÇAKİL TAŞLARİ

Işıl ışıl konuşur kavaklar burda,
Salkım salkım gölgeler yatak yorgan;
Mışıl mışıl koyunlar gibi uyuyan
Küme küme, dizi dizi çakıl taşları,
Yürekler acısı ortada kalışları,
Kirli seller törpüleyip yuvarlar,
Kışın soğuk soğuk sular,
Koparınış bir dağ yamacından.
Yazın güneş, kışın ayaz,
Rast gele değil yan yana gelişleri.
Yürekler acısı ortada kalışları.
Uzanmış kollarla ayak ayak.
Bak, doya doya, kara toprağa,
Göklerden ırak, gözlerden ırak.

Oğuz TANSEL

SABAHA KARŞI

İnsanlar son rüyalarında
Yorgunluğunu almış tabiat,
Bir tatlı karanlık içinde dünya
Bir ince sessizlik var yollarda
Sular bürünmüş uykusuna bu saat,
Kimse çözmesin gecenin büyüsünü sakın
Gece ne doğuracak bilmiyoruz
İnsanlar ne bulacak sabaha karşı...

Yapraklar su çeker köklerinden
Çiçekler bahçede az önce irileşir.
Meyvalar hırsmdan çatlar,
Yıldızlar ağlaşır yapraklar üstünde,
Bereket yağar uzanan dallara, başaklara,
Ömür bir gecesini bitirir bu anda
Yeni bir kıpırdanış başlar her canlıda
İnsanlar yeniden doğar sabaha karşı..

Mevsimler güzelleşir kendi içinde
Başka âlemlerden sesler gelir bizlere doğru
Kuşlar bile duymaz kâinattan
Sırlar çözülür ermişlere
Dualar uçuşur göklere şimdi
Tanrı düşünür yarattıklarını
Alın yazıları yenilenir
Kaderler bölünür yeni baştan sabaha karşı..

Bütün gün çabalar, düşünür dururuz
Akşamla bahtımız kapanır
Saçımızdan bir tel ağarır, bir çizgi düşer hayatımıza

Götürür geceler ömrümüzün çoğunu
Ötedenberi ruh kaderince mesut olur,
Taze bir saadet girer yatak odalarımıza
Yeniden bir neşe sarılır sıcaklığımıza
Başka bir insan oluruz sabaha karşı..

İlham yüklü sabah rüzgârları
Uyuyan tomurcuğa, yorgun dimağlara dokunur
İnsanlar düşünür en güzel eserlerini
Peygamberler vecd içinde yanar
Melekler iyilik, güzellik getirir kucak kucak
Bir musikidir sarar sessizliği havada
Ne yaratırsa insan bu saatte yaratır
Gökler yerlere düşer sabaha karşı..

Dünya içine dürer karanlığını
Geceler yürür sabaha doğru
Çözer ilk parıltı bahtın bilmecesini,
Nur içinde yatmaz artık ölülerimiz
İskeletlerin fosforları söner toprakta
Ruhlar uçar mezarlardan
Yeni bir cennet açılır ötelerde erişilmez
Âlem değiştirir felsefesini sabaha karşı..

Milletlerin de bahtında geceler gündüzler olur
Daima karanlıklar mutsuz geçer,
Çaresiz, umudsuz geçer;
Kıvranır kâbuslar içinde geceler
Sayıklar insanlar gökler altında,
Sonunda bir beyazlık sarar boşluğu
Bir kahraman düşer insanlar içine
Yeni bir çağ açılır sabaha karşı..

İnanmış ruhlar dalgalanır zafere doğru
Ölümü göze almış milyonların sessizliğinde,
Hür bayraklar yürür şafak sınırına
Kahramanların kan bürür gözlerini
Ordular nefes almaz düşünceler ötesinde
Çağlar söner, çağlar açılır Fatihlerin gücünde
Surlar, cepheler delinir bir daha kapanmıyan
Geceler ya kılıçtan, ya atomdan yarılır sabaha
karşı

Oğuz Kâzım ATOK

ESTERGON

«Estergon kalesi, su başı, durak»
Bre Şahin aman
Nalları altında sipahilerin
Kösnük bir hayvan gibi kıvranıyordu toprak
Geçiyordu Estergon'a Tuna'dan
Hayalimde bir sürü zorlu kahraman.

Bu türküyü çağıran kadın
Sesini öpeyim.
«Kemirir gönlümü bir sinsi firak»
Bir gizli kımıldanış tarih içinde;
Meselâ bir yeniçeriyim
Yaşamışım Sultan Süleyman devrinde.

Üç yüz yetmiş kadırga Karadeniz'den
Tuna içlerine erzak taşıyordu.
Yâr peşinde değiliz bre Şahin!
Akıyoruz Budin'den Estergon'a,
Budin'den Estergon'a akıyor ordu
Geceler gibi sessiz ve muhteşem.

Osmanlı askerlerinin gölgesi
Macar toprakları üstünde macera.
Ve sonra savaşmak dediğin bir garip oyun;
Başlamıştı onuncu sefer-i hümayun
Ve sonra
Başlamıştı kaleyi muhasara.

Kısrağın üstünde şöyle doğrulmuş,
Kaleye bakıyordu bir tepeden Kanunî
Asırlar öncesi bir ana-baba günü
Bürümüş mor dumanlar Estergonun önünü.
Asırlar öncesi tekrar
Ve asırlar öncesi henüz bitmişti temmuz.

Estergon önlerine boşuna gelmedik biz
Var elbette gücümüz bre Şahin!
Bir çift sözümüz var kâfire,
Asıl iş cesarette bre Şahin!
Bre Şahin aman
Ölmesini ne bilir heyecansız yaşayan..

Yırtıcı kuşlar gibi uçan gülleden
Devrildi altın haçı Katedralin.
Asırlar öncesi bir cuma günü
İmana geldi koca şehir.
Kanunî Süleyman dayanamadı:
— Gayri şehri fethettik demektir.

Bu türkü dokunaklı bre Şahin!
Bir gizli kımıldanış tarih içinde.
Nalları altında sipahilerin
Toprak bir korkulu rüya içinde
Yâr peşinde değiller bre Şahin,
Sipahiler yeni bir ufuk peşinde!..

Mustafa Şerif ONARAN (1928)

ALLAHA ŞÜKÜR

İnsan ne çok seviyor hayatı çocuklar?

Eflâtun bahçelere bakıp
«Oh, diyoruz ne güzel şu hayat!»
Yaşamak iştahı veriyor kitap,
Düşünmek ve sevmek arzusu mehtap.

Değil mi, öyle değil mi çocuklar?

Yağmurların bittiği geceler
Çayırlıklarda rahmet kokusu.
Toprakta bereket buğusu.
Yüzlerimiz Kıbleye karşı
Dua yağar sağanaklarla,
Gözlerinize,
Ellerinize,
Kadir gecesi.

Değil mi, öyle değil mi çocuklar?

Bir vapur düdüğünde başlar hasretimiz,
İki damla gözyaşıyla söner vuslatımız.
Yıldızlarca dualarımız,
Kitaplarca arzularımız.
Velinimet saban
Kara topraktan çıkarıyor öpülesi ekmeğimizi,
Allahıma çok şükür.

İnsan ne çok seviyor hayatı çocuklar?
Ne güzel şey yaşamak,
Neler bekliyoruz hep,
Bulutlarından bereket,
Topraklarından ekmek,
Kızlarından sevda,
Göklerinden rahmet.

Değil mi, öyle değil mi çocuklar?

Mümtaz Zeki TAŞKIN

EVLER

Bir sure bir ayet kaderince
Ahrette iman kadar mukaddessiniz.
Geçer önlerinizden dünya yolları,
Mavi, beyaz, esmer bulutlar üstlerinizden.
Saatler işler odalarınızda,
Aynı ahenkte yürür zaman kervanı.
Dışarı sızmaz bir sırrınız saadettir.
Bahçe kapılarınızdan girer bahar,
Bacalarınızdan çıkar kış.
Ilık, serin köşelerinizde rahatlık,
Her köşenizde birer ömürlük hatıra.
Çocuklar doğar, torunlar büyür,
İnsanlar göçer içinizde.
Ahrette iman kadar mukaddessiniz
Bir ayet bir sure kaderince.

Ahmet Ziyaeddin TUNCAR

ZAMAN PEŞİNDEN

Denizler misali hürsün, ey kader,
Sonsuz maviliği içinde ömrün.
Ayni ümitlerle böyle, kaç sefer,
Kaç sefer, bilmezsin elbet gördüğün,
Denizler misali hürsün, ey kader.

Kimbilir ne yazmış kalem, kaht üzre,
Sabahlar, kimbilir neye gebedir?
Bir çığlık halinde tül perdelere
Aksetti dumandan, renkten bir fecir,
Sabahlar, kimbilir neye gebedir?

Ümittir, incecik, tazecik böyle,
Sarışın bir gülüş, tatlı bir yeşil.
Dünya, yaşanmağa değer elbette,
Zaman. üstümüzde ve çisil - çisil,
Dünya. yaşanmağa değer elbette.

Geçer içimizden bir şey, bilmeyiz,
Sonsuz bir sevinçle çalkanır ruhum.
Dallarda, dün yoktu şu gülen filiz,
Okunmuş bir kitap kadar mesudum,
Dallarda, dün yoktu şu gülen filiz.

Neyi hayal etsem, ilk aşk, hep sensin,
Yazık, uzletinle dolu hikâyem.
Nasıl başlamışsa öyle tükensin,
Son lûtfun vuslatsa, artık istemem,
Neyi hayal etsem, ilk aşk, hep sensin.

Bir isim, bir sevda vehmiyle dolar
Solgun ve muhteşem devri, zamanın.
Reddin ve inkârın dolu odalar,
Hâlâ kulağımda aksi, vedanın,
Reddin ve inkârın dolu odalar.

Ey kader, dillere destan aşkımız,
Nedamet ve nisyan halinde bugün.
Değişmez hükmünü çekmekse yalnız
Ve başka mânası yoksa ömrümün,
Sussun bu tahattur, artık büsbütün..

RÜZGÂR

Rüzgâr, uğuldama böyle derinden,
Gökler, mavi-mavi uçsun üstünde.
Bahsetme insanın hiç kaderinden
Sonsuz ümitlerle dolu günümde,
Rüzgâr, uğuldama böyle derinden.

Mes'ut olmak bilsen, öyle güzel ki,
Kendi âleminde geçsin her mevsim.
Habersiz ve masum yaşarsam, belki
Ben basit, ben toprak kadar dilsizim,
Mes'ut olmak bilsen, öyle güzel ki.

Uykusuz ve masum gecelerde sen
Arzulu bakışlar kadar, garipsin.
Yeşil bir uğultu halinde esen,
En güzel, en iyi şeye sahipsin
Uykusuz ve masum gecelerde sen.

Vehbi KIZILGÜN

BİR GENÇ KIZ ÖLMÜŞTÜ

Bakınca görürsünüz;
Kırık kiremitlerin yosun tutmuş olduğunu;
Ve evlerin bir iki odalı olduğunu.
Odalarda ve taşlıkta;
Dokuma tezgâhları bulunur,
Hastalık bulunur, dert bulunur.

Yaz aylarında yoksulca
Gelin güvey olunur.
En fazla kış aylarında, sonbaharda;
Göz yaşı dökülür mahallemizde.

Çiçek yerine kar gönderir gökyüzü,
Kar, toprak ve kefen örter:
Dokumacı kızı, öksüzü!.
Ve iskatçılar ölene küskün ayrılır mezarlıktan.
Kısık sesli bir imam;
Kur'an okur angarya kabilinden!..

İbrahim MİNNETOĞLU

DEĞİŞİK

Artık eskisi gibi düşünmüyorum
Anladım kaderince yaşamalı insan,
Ama kolay değil işin içinden sıyrılvermek
Başkasının kaderini yaşayıp bunca zaman

Her vakit papaz pilâv yemez
Bin bir türlü hali var bu dünyanın
Akıl ermez feleğin cilvelerine
Kahrı desen hiç çekilmez.

Tersine döndümüydü işler
Hayat, ağırlaşmaya başladı mı omuzlarda
Battı balık yan gider kabilinden
Mesele her şeyi oluruna bırakmakta.

Artık eskisi gibi düşünmüyorum
İnsanlar kolay yaşamanın peşinde
Sade bir mevsim kaldı unutamadığım
Serin serin esmeye başladı mı rüzgâr
Yakın günlerinin korkusu içinde.

Kâmuran ŞİPAİ

AKHİSARDAN

Akhisarı görmeden geçme İzmire
Gör bahar nasıl olurmuş, yaz nasıl!
Yeşil nasıl atmış kendini yere;
Toprağın da cömertliği var bu yıl.
Bakma işçinin üstündeki kire
Akhisarı görmeden geçme İzmire.

Bizim ev on ikı numaralıdır
Paşa mahallesi, on üç sokakta.
Ya sen gel, ya mektup yaz bir kaç satır
Sevda cümleleri kaldı dudakta
Gönül yaralıdır dost, yaralıdır
Bizim ev on iki numaralıdır.

Nihat Etiz dersen tanırlar beni
Bilmezler bir de Mustafası vardır.
Ama sen yaz yine geleceğin günü
Beklerim, malûm, önümüz bahardır.
Şiirler okurum sana yepyeni,
Nihat Etiz dersen tanırlar beni.

M. Nihat ETİZ

KÖYE MEKTUP

Gün sönerken geçti elime mektubun
Ve elden ilettiğin yün-mintan.
Ellerin,
Nasırlı ellerin derd görmesin anam.

Her-dem benden yana ağlıyan
Kan-çanağı gözlerin göründü satırlarda
Fadimem göründü:
Oylum oylum. —
Göründü ak-sakallı babam,
Ve oluk oluk yarılmış toprak.

«Bu rüzgârda amma üfürüyor
Kırık-camdan!» —

Görüyorum: yine boşandı gözünün yaşı,
Yine bir hoş oldu yüreciğin.

«Yorgun-argın insanlar geçiyor
Sokaktan!» —

Gel!.. Gel! Eyleme bana gayrı
İşinizi bi-yolda bensiz görün
Bi-yolda bensiz büyüsün Kara-oğlan
Bensiz alın üç-adımlık ürünü..

Fazlaca ne denir ki anam:
«Bana kısmet gurbet elde verildi!..»

A. Yılmaz ARKON

BU BAYRAM NİNEMİN BAYRAMI

Yetmişinde pamuk yüzlü ninem
On torun yetiştirmiş vatana
Kimi muallim olmuş
İlâç olmuş dertli köylülere
Kimisi subay, kimisi ana.

Beni kucağında uyutmuş bir vakitler
Bugün bile **hâlâ kahrımı** çeker
Ben koca bekâr
Yemeğimi **hazırlar, çamaşırlarımı** yıkar.

Ağzında **oruç, kalbinde en temiz niyet**
Fakir fıkara cümle âlem için.
«Allah fena insan yaratmaz» der
Sırasında zeytin ekmek yer
Ve bütün zeytin ekmek bulamıyanlar için
Beş vakit namaz dua eder

Ninem iyi kadındır vesselâm..

Tertemiz eski entarisi, beyaz başörtüsü
Kına yaktı başına bir gün önceden.
Bu bayram
Ninemde bir uzun yolculuğa çıkış hali var
Sanırsın cenk arifesinde bir yiğit şehsüvar
Su veriyor, yem veriyor
Okşuyor kınalı koyunu.

Ninem iyi kadındır.
Aman kınalı koçum, karagözlü koçum
Benim küçücük ninem sana emanet
Kuş ol, uçuver o körolası köprüden
Al, götür ninemi, cennet mekân et...

M Kemal YILMAZ

CANANA BÖYLE YAZILMAZ AMA!..

Sana renklerden bahsetmek isterdim küçük,
Bahçemizdeki kokulardan
Gözümüzün, gönlümüzün şenliği
Kıvırcık saçlı çocuklardan.
Ama küçük; ömrün ömrüme bağlanacak
biliyor musun
Tomurcuk açmayacak yanaklarında
Genç kızlığının rahat gülüşü
Belki bir hatıra olacak dudaklarında.
Kahır nedir bilir misin? Erkek kahrı
Zayıf vücudun türlü mihnet çekecek
Doya, doya hıçkırmak istediğin halde
Ağlayamayacaksın gün gelecek.
Uzun ve zor yolculuğa çıkacağız beraber
Derdimi dert edinmek istiyor musun?
Bir lokma ekmeğe şükretmek için
Küçük, ver elini, geliyor musun?

NASİL?

Narın çatladığını gördüm ben
Elmanın kızardığını
Birikmiş göz yaşlarının arkasında
Genç kızların ümidini.
Yılan gömlek değiştirirdi yaşamak için
Tohum, buğday olur sararır.
Sonra köylülerin gördüm,
Sapanı gibi bahtı
Beli bükük, gönlü zengin, efendimiz köylüler.
Dosttan, yardan ayrılmış trenler gördüm
Konya ovasından soluyarak geçerdi.
Kadınlar gördüm ırak, kadınlar gördüm yakın
Bakışları «gel» derdi.

Kardeşimin beşiği, babamın cenazesi
Günün doğuşu, ah günün batışı
Bir tarafta yaşamak, beri yanda gizli kapaklı ölüm
Nasıl ölürüm kardeş, nasıl ölürüm?
Veremlinin güldüğünü gördüm ben
Veremlinin ağladığını...

Kâmran S. YÜCE

ÇOCUKLUK

Çocukluk, o altın çağı ömrümüzün
Otuz yıl öncesinden hatırası şimdi seslenen.
Dünyaya ilk bakışı, hayretler içinde gözümüzün,
O biricik tatlı rüya ki, bir daha görülmiyen.

O ilk ağlama... Varolmanın muzaffer sesi
O her acıyı bir anda unutturan.
Ve gül yanaklarda hayatın, tomurcuklanan ilk gülümsemesi:
Hayata bir an içinde kıymet kazandıran.

O ilk heceleme «Baba» deyiş ki kalbi ürperten
Ve dört ayak üstü ilk emekleme.
Günler, aylar ve yılların geçişi farkedilmeden.
Yaprağa su yürür gibi o esrarlı büyüme.

O masallar dinleyip, masallar yaşadığımız
Uzak iklimlere uçup gittiğimiz seccade.
Kırılan çember, kaybolan top, kopan uçurtmamız,
Çocuk kalbimizin sevgilisi: «Mec kâküllü şehzade.»

Çocukluk: o altın çağı, uçan çağı ömrümüzün
O geçmiş zaman olan, o şimdi hayali cihan değen
Bir zamanlar su içtiği, o kuruyan çeşme, gönlümüzün,
O bahtiyar yaşayış.. Saadet nedir bilmeden..

Ahmet ALTÜMSEK

CAN SIKINTISI

Günahtır söylemesi ama ne yaparsın
Tanrının büyüklüğüne mi
Can sıkıntısının büyüklüğüne mi kızarsın.

Şu karşı dağlarınkine benzemez
İnsan oğlunun kaygısı
Ağaçlar ve sular kadar bile sevmez
İnsan oğlunu, insan olğunun Tanrısı
Ne yaparsın.

Ben Abbasoğlu Mehmet
Sen ne idiği belirsiz can sıkıntısı
Çıkar dişlerini düşüncemden
Benim de ışık girmeli penceremden
Sağ, selâmet.

Vazgeç Allahaşkına inadından
Basma dalıma vakitli vakitsiz
Ben iş güç adamı
Seninle uğraşamam
Bırak yakamı.

Karanlık veya aydınlık sabahlar gibi
Kaderimizde yazılıysa da adın
Lütfet, keremeyle, bulutlar gibi çözülsün
Naciz bedenimiz üstündeki saltanatın.

M. Zeki KURUCA

«BIZ, HAYATI SUYLA YARATTIK»

— Kur'an

Ben, cümle âlemin anası
Buğulu dünyamın sihrinde herşey mevcut
Ben, insanoğlunun aziz duassılası
Hikâyem dolaşır bulut bulut.

Kıt'alar benim avuçlarımda hür
Bensiz deli-divane toprak
Tohum, tohum olalı beni düşünür
Beni duyar, düşünden uyanır yaprak.

Ben, kâinatın ebedî dâvetlisi
Bir çiğ damlasında tekmil hünerim
Ben, can verenlerin en şereflisi
Gökyüzünde saltanat sürerim.

Bir bitmez garip macera bu
Yerle gök arasında sır
Toprak kütürder, meyva dalında kızarır
İçinde oylum oylum su.

Adnan GÜNAY

YAZ GÜNLERİNDEN BİRİ

Bir açıldı
Bir kapandı,
Gök, bulut bulut indi üstümüze.
Dam dam, taş taş yıkandı şehir;
Uzun uzun,
Resmi çıktı caddelere sonsuzluğun...

Bir tazelik,
Saçlarımızdan, yüzümüzden bir serinlik
Büyüdü büyüdü;
Ev ev, insan insan dolaşdı.
Bereket damla damla kulaç attı sularda...

Gerindi gerindi,
Tekerlek izlerinden
Çatladı sokak.
Toprak
Balon balon nefes aldı yollarda...

Bir açıldı,
Bir kapandı,
Gök, bulut bulut indi üstümüze..

Osman Naci ATMACA

KENDİME DAİR

Kendimi sevemiyorum dostlar..
Aynalar dilinizden zalim.
Kendimi içimde arasam,
İçimde bütün vebalim.

Ayni gün ışığıdır bu,
Dost düşman yüzüne vuran,
Dost düşman zengin ve fakir,
Hakkın divanında duran.

Bu dost, bu akraba derim,
Öteki ana baba yar.
Sevecek o kadar şey var ki,
Sevecek bunca insanlar...

Ben ki biricik lokmamı
Komşuma veremiyorum,
Bölemiyorum a dostlar
Kendimi bölemiyorum.

Ölene kalana ağlanır,
Ya el sözü, namus karası..
Fakat bana daha acı verir
Yüzümdeki tıraş yarası.

Belki daha aldatabilirdim sizi
Görünerek böyle sureti haktan,
Velâkin aldatamaz oldum kendimi
Gayri utanıyorum yaşamaktan.

Orhan ASENA

YOLCULUK

Yaşamak güzelleştikçe ömür gider elden;
Ve bir gün,
Dünyayı çok güzel bulduğun bir gün,
Söz açılıverir ecelden...

Ah! Ne zordur veda etmek herşeye...
Geride kalacak elini uzattığın meyvalar,
Yeşiline yeşil, mavisine mavi;
Sulh içinde, bahar içinde dünya.

Akif Turgut BEŞE

YAĞMA

Döndü değirmen döndü
Tane tane öğüttü

Neden sonra batıya yöneldi sular
Götürdü damla damla

Rengimizi güneş aldı
Sesimizi rüzgâr

BENİ MAHZUN EDEN

Hatıra defterimde bir isim
Boş köşeyi tutmuş
Şimdi dilimin ucunda

Bir de albümdeki resim
Derbent'de kayık iskelesinde çekilmiş
Sevdalı bir günümde

Abdüllâtif M. ÜNSAL

TÜRKİYEM

Türkiyem
Benim talihsiz memleketim,
Kanımda kan, canımda can ortağım
Yerle gök arasında ilk ve son durağım.
Ağlayan gözlerde göz yaşısın,
Gülen dudaklarda tebessüm
Fakirin rüyasında saadet
Zalimin yumruğunda merhametsin.
Herkesin bir sevgisi var
Benim sevgilim sensin.

İSTANBUL LİMANI

İstanbul limanında gemiler yatar
Gemilerde yangın çıkar,
Mal yanar, insan yanar.

Beyazıt meydanı yine mahşer
Karadeniz yolcuları kan uykuda
İnsanlar dalgalar misali huzursuz
Dalgalar engin denizlere sığmaz

Yenicami avlusunda kıldılar namaz
Al bayrağa sarılı tabutlar el üstünde
Bir hıçkırık, bir feryat ki, yürekler acısı!.

Rahmi DÖNMEZ

SERSERİ

I

İki serseriden meydana gelmiş de
Nâçar serseri olmuşsun..
Anan,
Bir yaz gecesinde Allaha bırakmış talihini,
Baban,
Onu da tanımazsın..
Günahı kimin boynuna Mehmedim?
Yedisinde kayıkçı,
Dokuzunda hammal olmuşsun;
Sen her şeyden bihaber,
Hükûmetten, insanlardan,
Evden, handan,
Sen çâresiz serseri olmuşsun!..

II

Yaş onsekizi bulmuş,
Kan kaynamış,
Birde âşık olmuşsun üstelik amma
Çalgıcının kızı sana göre değil..
Bir okumuş efendi ister
Bey ister.
Sen ki Mehmedim,
Küfürle şarkıdan başka okumak bilmezsin
Gözlerin nasıl parlıyor onu görünce,
Nasıl tirtiyorsun,
Vazgeç Mehmedim vazgeç,
Sen aşktan değil
Soğuktan tirtemek için yaratılmışsın..

III

Kış gelmiş,
Kar bastırmış şehri..
Şu baca dumanlarının şiirini
Ne güzel duyarsın Mehmedim..
Kadınlar geçer yanından çizmeli kürklü,
Kadınlar seni görür,
Şükrederler hallerine..
Ya şu kartopu oynıyan küçükler,
Sen hiç çocuk olmadın mı Mehmedim?

Turhan ÖZKAN

KAYIP

Yumuşak sonbahar güneşi
Pencereden odaya girdi.
Biraz durdu
İnip kalkan sineklerin üstünde
Yavaş yavaş çekildi.

Şimdi onun yüzü daha koyu
Daha mor.
Sağ eli gazap dolu
Sol eli arzu
Bir haftadır uyuyor.

Şimdi onun ayakları başıboş
Kaskatı.
Yürüdü, dinlendi, koştu.. olmadı
Şimdi onun ayakları başıboş
Kaskatı.

Şimdi onun gözlerinde bütün hırsı
Beyazı sarı, karası soluk
Kurşun gibi, ayaz gibi, buz gibi
Buz gibi soğuk.

Şimdi onun dudakları yer yer patlamış
Dişleri meydanda.
İstekle gerilmiş burun kanatları
Son defa.

Bir gün kin, bir gün haset
Hergün azap, hergün hasret
Sonra işte
Öyle bir yapışmış yüzüne nefret

Yumuşak sonbahar güneşi
Yavaş yavaş çekildi.
Çırılçıplak dallarda rüzgâr
Göğüs geçirdi.

Oğuz ERMUMCU

HER ZAMANKİ

Hatırlarım herşeyin daha büyük olduğu zamanları
Veya bizim daha küçük..
O zamanlar bülbülü gülle beraber düşünürdük.
Mes'ut...
Ve şiirler gevelerdik: «Yavrum unut...»

Gözlerim uzaklarda,
Uzaklar dudaklarda
Birer ninni;
Ve biz birer koca çocuk,
Sırtında İngiliz kumaşı gocuk,
Uyku sersemi...

MUSALLA'DAN BERİYE

Bir rüya, bir hakikat;
Bir atsız araba,
Bir arabasız at...
İşte hayat!..

Eşref DENİZHAN

EVİMİZ

Bu kocaman şehirden çok uzak Zeytinburnu'nda
Ortak malımız
Hani bir gecede yapıverdiğimiz evin önünde
Akşamları ya ben beklerim, sen köşeden görünürsün
Yahut sen beklersin, ben köşeyi dönerim.
Bir an ve bütün geçen dakikalar sükûtumuz konuşur
Anlarsın gözlerimden neler neler olduğunu o günde.

Gurbet içinde gurbetteyiz ne arayan ne soran var
Gündüzleri kapımızı yel açar yel kapar.
Gece, devriye düdükleri susar, son tren geçer
Bir derin sessizlik içinde sen öksürür öksürürsün.
O zaman, duvarlar küçülür
Tavan o kadar yaklaşır ki, yere
«Yarı ilâh olduğumuzu» unutur.
Gözlerim takılıp kalır ölü gözlü fenere
Dışarda rüzgâra ve aya karşı bir köpek ulur...

Süreyya BAYDARGİL

LİMAN

Bir şey kalmadı artık içimde
Eski sevdalardan yana.
Nasıl anlatayım dostlar, nasıl?
Değişiverdi koca dünya...

Kendimi bir limanda buldum.
Etrafımda trenler, gemiler..
Bir uzun yolculuktayım şimdi
İnsanlarla beraber.

BİR CANIM KALDI

İnsanlar!
Hakkınız geçmesin bana.
Bir canım kaldı verecek,
O da Allaha.

Mes'ut TARCAN

SANA VE BİZİM ORALARA DAİR

Dinle ki sevdiğim
Bu da benim hikâyemdir
Yurdumuzun hikâyesidir
Dünya, insanlık ve medeniyet
Yurt sevgisiyledir.

Sen bir tanem, sen ölümsüz sevgilim
Şu yanan, yıkılan dünyada
Bir vatan coğrafyası gibi sevdiğim
Ben de Beşkaza köylüklerinden birinde
Ve bereketli bir susam mevsiminde
Akşama yakın doğmuşum
O gece anam yakacak gaz bulamamış
— Kaderi malûmdur bizim köylerin —
Ben ağlamışım, o ağlamış.
Kader dedikleri kara yazı varsa eğer
Alnımıza yaman yazılmış!

Acı türküler, ağıtlar
Ninni olmuş kulaklarıma.
Topraklar üstüne belenerek uyumuşum
Şu yirminci asrın ortasında
Bütün köylü kardeşler gibi ben de
Bitkilere eşit, toprakta büyümüşüm.

Gün geldi keyif ettim
Yaylâ düzünde, harman önünde
Al kısrağın yelesine yattım
Kayalar köyünde, düğün gününde

Beş el **tabanca attım.**
Davullar, zurnalar vuranda,
Yerimde duramadım, oynadım.
Gençsin oğul dediler et edeceğini
Ömür böyle geçer sandım, inanmadım

Geçmiş günlerin neydiğini
Şimdi anlıyorum bir tanem.
Büyük aşklar getirdin bana
Sen ümitsiz günlerimin tesellisi
Daha çok bağladın beni hayata.

Sami KARAÖREN

«UNUTULAN KÖYDEN MISRALAR»

Boz kanatlı, üveyikler bilir halimizi,
Cızır cızır, yanar içimiz.
Aman, sorma kardeşim sorma vay,
Karanlıklar içindeyiz.

Bırakıp gitti bulutlar.
Nolacak, halimiz böyle.
Gelmez, gelmez ki bu hal tarife
Gayri, çözülmez oldu dilimiz.

Boz kanatlı üveyikler bilir halimizi.
Teslimiz kadere boy-boy.
Vahşi stepler, ötesinde,
Unutulmuş, unutulmuşuz oy..

Emin ÖZDEMİR

O DA İNSANDI...

O da insandı bizler gibi
Güldü, ağladı, yedi, içti
Gaz bittiği zaman lâmbada
Ay ışığında yazdı şiirini.

Mazisini hatırlayınca
Ağlamaklı olurdu çok zaman
Loş bir meyhane köşesinde
Efkârını dağıtıp
Bir teselli aradı kitaplardan.

O da insandı bizler gibi
Paylaştı bütün derdini hemcinsinin
Saadetlerinden almadı nasibini
Kullandı hepimizin
Sevdiği kelimeleri

Aşk dedi,
Vatan dedi,
Hürriyet dedi
O da insandı bizler gibi.

Halûk ÖRNEK

PERDEDEKİ DELİK

Önüme bir perde çekilmiş
Ortasına delik açılmış.
Delikten dünya dökülmüş
Sırma gibi, ipek gibi birşeyler bükülmüş

Her renkten üç, dört fırça vurulmuş
Haspam ne de güzel kurulmuş
Arzularım, ıztırabım, sevnem
Yeni baştan coşmuş, durulmuş

Ne diyeyim dostlar ne diyeyim
Elli sene, altmış sene, yetmiş sene diyeyim
Yaprak, maprak; ıtır, mıtır kokusu
Yaz mevsimi uykusu

Ağacın sereserpe dalları
Dallarda canerikleri renk, renk
Bir arı
Bir kelebek

Bütün dünyam budur benim
Perdeyi çekiverince
Şikâyetsizim
Karınca kaderince

Turgut GÜRGÜN

LÂZIM OLAN

Ölüm sessizliğiyle yağıyor kar
Yollar silindi yerden, kayboldu beller
Dallar taşıyamaz oldu yükünü
Kırıldı kırılacak

Üç komşu köyden üç kişi
Merak ve öfkeleriyle başbaşa handa
Sefil mukadderatın mağlûpları
Dönüp oturmuşlar ocaktaki ateşe

Aynı şiddetle devam ediyor günler
Çarıkların buzu çözüldü çözülecek
Bir avuç patatestir kavrulan aç karınlara
Bu yüzler belki haftalarca gülmiyecek

Açlık fırlatıp atıvermiş köyden dışarı
Kara kış ve işsizlik beterin beteridir
Lüzumsuz bir ölüm düşünülür mü böyle
Halbuki avratlara neler vadetmemiştik?
Dönülür mü tamtakır heybelerle köye?

Kör boğaz yemek ister
Ele bakar çocuklar
Bizler ne günlere kalmışız Tanrım
Bir kavla bir çakmağa mı bağlanacağız?
Karanlık günlerimize güneş gerek
İş gerek
Huzur gerek.

Yaşar KÖKSAL

KITLIK

Gün oldu
Gerili kaldı
Gök
Ova susuz kaldı
Çatladı el-ayak
Toprak kadar

Boyuna buğday bekledi
Değirmen
Furunlar un
Günlerden bir gün
Soframız ekmeksiz kaldı

Taş yedik pekçesinden
Toprak yedik
Ne olsa
Yerdik

MEYDAN

Yağmura, yaşa verdik vücudumuzu
Dört duvar arasında - aramaz -
Tığ-ettik alnımıza günleri
Kılımız kıpırdamaz.

Bir terhis dakikası yaşadık.
Lâzımsa ölümlerden ölüm beğen
Var mı bir eşref saati ömrümüzün
Eksilmeyen

Kanlı bir iz bıraktı hatıramız,
Sele, yağmura, çamura battık!
Ey gözleri kararmış yolcu
Çık artık...

Abdullah Rıza ERGÜVEN

SAĞDICIMA MEKTUPLAR

Yine pınarlar şırıl şırıl
Kuşlar cıvıl cıvıl ım sağdıcım?
Yanık türküler söyleyesim geliyor
Başım dönüyor, başım.

Dertlendim Salihin haline
Zavallı çok mu ağır hasta
Her halde şalvarlı Ayşesi de
Yasda.

Kezbana söyle sağdıcım
Ağlamasın sakın
Bugün değilse bile yarın
Yollara bakın.

Kısmet yine o kısmettir
Düşündedir akşam sabah
Onu benim karşıma Allah çıkardı
Allah.

Refet A. KOCABEKİR

GÜLLER

Siz renk renk buğulu,
Siz rüyaları açan tılsım..
Her titreyişinizde içim burkulur
İçim ki, tazeliklerinizle doludur.

Yerinizde görmekten hoşlanırım sizi.
Kimi, dağ başında sessizliğinizi...
Ya saksılardaki alev alev gurur,
Velhasıl her haliniz bana dokunur.

A. Fethi SOYSAL

ŞARKI

Boşuna değil düşündüklerimiz
Öyle «Arpacı kumrusu gibi»
Yahut da
«Karadenizde gemilerin mi battı» misali
Söz edilmesin.

Biz de biliyoruz
Ekmeğin buğdaydan yapıldığını
Ve buğdayı toprak verir.

Yalnız bir şarkımız var söyleneck
Toprağa dair
Ama iyi, **ama kötü.**

Kemal SALİĞİN

FARK

Mevsimlerin en güzeli
Sen her zaman bahar;
Her dem ışıklı gözlerin,
Siyah saçlarında rüzgâr.

Ben uzak ülkelerin kışı;
Gece yağmur çisil çisil
Günboyu esintiyim, karım,
Derdimle dağları kaplarım.

İsimlerin en güzeli
Sen albildiğine hür...
Dağlarda yabangülü,
Ben dalında diken
Arzuna bağlı bir ömür.

Deyimlerin en güzeli:
Sen tepeden turnağa şiir.
Ben gurbette garip kişi
Aşkınla şair geçinir.

Arzuların en güzeli
Sen yaşamak yaşamak.
Benim içimde yaşamak özlemi.

Mevlüt KOCA

OLMUYOR

İçten bir güleyim diyorum.
Olmuyor dostlar, olmuyor..
Dudaklarımda donuyor gülüşler,
Artık çocukluğumdaki gibi değil düşler.
«Az koysan dolmuyor,
Çok koysan almıyor.»
Hey!.. Kahpe felk hey!..
Zorla güzellik olmuyor.

Şükrü İLDEM

BEKLEYİŞ VE ŞÜPHE

Nerde kaldın?
Bir asır beklemiş gibiyim seni,
Bir asır geç kalmış gibisin...
Nerdesin?

Nerde kaldın?
Saat dokuz, dokuzu çeyrek geçe ve dokuz buçuk.
Yarım saat bekleyiş ah yarım saat bekleyiş!..
Ve yine peşinde o esmer çocuk?!..

Süleyman OKAY

HARP (1)

Halsiz bir kanat vuruyor boşlukta,
Unutulan bir şehire son uçuş.
Ve rüzgârın götürdüğü bir nokta;
Sarsılan dal, düşen yuva, uçan kuş..

Ve Allaha bakan gönül,
Gözlerde biriken acı.
Saksıda açamıyan gül,
Mektupları geri veren postacı..

ASLA RÜCU

Sularda bir kuş boğuluyor,
Sularda sabahtan bir fecir.
Ve ilk hayat misali, incir.
İnsan ahretten koğuluyor.

Bir dünya dönüyor, dönüyor,
Artık nimet toprakla yağmur,
Yaşamıya gayret, gözde nur.
Ve güneş yanıyor, sönüyor...

KARA YAZI

Alnımda kara yazı,
Ve gün, gün, bazı, bazı
Gülüyorum.
Günüm gelir diyerek.

Haber gitmez bir yere,
Yaş olup senelere,
Döküllüyorum;
Netice bekliyerek..

---

(1) Bu ve bundan sonraki şiirler elimize kitabın bir kısmı dizildikten sonra geçtiğinden sonradan ilâve edilmiştir.

GÖLGESİNE ÇEVRİLEN BAŞ

Düşünce, bir ağaç dalında ömür.,
Saatlerin sakladığı bilmece.
Hayata açtığın seneleri dür,
Gelmekte rüyanın emdiği gece..

Limandan son gemi ayrılmaktadır,
Yalnızlık, hayat boyu kalan arkadaş.
Uzağa bakmaktan göz yılmaktadır;
Artık gölgesine çevriliyor baş...

İÇDE YAŞAMAK

Sabah şarkıları gibi taze,
Ve geçen bir mevsim kadar yorgunum.
Öyle bir iklimdeyim ki,
Bir an düşüncesiz, bir an durgunum..

Yanan gözlerimde renklerin karışması,
İçimde bir arzu, sükûnu duymak.
Ve istiyorum rüya beşiklerinde,
Çocukluğumu görerek uyumak.

ÇOBAN

Madem sen bir çoban oldun,
Gerilere bakma sakın.

İçindeki sönük yeri,
Gözlerinle yakma sakın.

Kuzulara ağlatacak,
İsimleri takma, sakın.

Köyden geçen derelere,
Karışıpta akma sakın..

Emin ÜLGENER

BİR ÜMİT VAR İÇİMDE

Bolvadinde Sivasta
Siverekte Afyonda
Daha nice yerlerde lâfım olur

Dizi dizi geldiler
Otuzikililer, otuzyediiller otuzsekizliler
Kasketlerinin siperini yana attılar
Hakkını helâl et dediler
El öptüler

Nice sazlar sözler dinledim
Kiminde resmim yadigâr
Kiminde hâtıram kaldı

Rüstem gitti Süleyman gitti

Sumatrada çiçekler varmış deremem
Beş kıt'ada insanlar varmış göremem
Şu dünyada neler varmış bilemem

Bir ümit var içimde
Köprü üstünden geçerken
Gün gelecek karşılaşacağım Rüstemle
Dizi dizi gelip
Dizi dizi gelenlerle

SEN DE BİLMEZSİN

Vapurdayım akşam olmuş
Kızkulesi camiler
Yanımda miço çocuklar
Neler düşündüğümü bilmezler
Sen de bilmezsin

Beyoğlundayım

Aman neler var vitrinlerde neler
Sana alırım şundan bundan
Seni süslerim yeşilli morlu
Gelen geçenler
Neler düşündüğümü bilmezler
Sen de bilmezsin

Kırlardayım kırlarda

Çiçek toplarım demet demet
Kızlar kadınlar
Sevdalılar
Kime toplanır çiçekler bilmezler
Sen de bilmezsin

Mahmut BOREN

ARALIK GECESİ ŞİİRİ..

Şimdi gece
Beyazıt kaldırımlarına yağmur yağıyor
Benim şarap rengi gözlerimde
Bir başka dünya yaşıyor bu akşam
Bu akşam ekmek parası değil gaye
Bütün hepsinden vazgeçtik
Yeniden başlıyor hikâye

Sigaramın dumanını ciğerlerimden
Başka iklimlere doğru üflüyorum
Başım yastıklara gömülü
Kalbime saplanmış bir bıçak gibi aşkın
Anamı, babamı, kardeşimi değil
Seni düşünüyorum.

Kalk git diyor şeytan bir aralık
Gençsin her şey mümkün sana
Ve bir dakikalık saadet insana
Bir ömür boyu güler
Ah çaresiz çaresiz
Başım gine yastıklara gömülü..

Sonra da beni bir gariplik alıyor
Koğuşta arkadaşlar uyumuş
İçlerinden bir ben memleketteyim
Yalnız biri köyünü sayıklıyor

Karyolamın karşı duvarına
Adının baş harfini çizdim ellerimle
Böyle uykusuz kaldığım geceler çok
14 Aralık 1948
Bu gece de bize uyku yok..

Doğan IŞIKSAÇAN

GESİ BAĞLARI

Bir türkü bilirim halime uygun.
Halı dibinde
Asker karıları çağırır,
Ocak başında anam.
Bir mısra var yüreğimde yara olan
"Anam yok, babam yok nerelerde kalayım."
Geside ayağı taşa takılmıyan,
Başına kardeş ekmeği kakılmıyan
Yürekten söyleyemez,
İçlenemez bu kahırlı türküden
Keyif ehli şarab içer,
Avrat oynatır "gesi bağları"nda,
Kederini dağıtır.
Bense: gözlerim dolar
Her çağırışımda,
İçmeden sarhoş olurum.

Ahmet KAZIM

HİKAYE

Dallar yeşil yeşildi
Kızın entarisi kırmızı
Gökyüzü başımızın üstünde
Çetin Tezcanın yüreğinde bir sızı.

Akşam üstleri sokaklar sulanır
İnsana rahatlık verirdi
Derken delikanlılar, kızlar
Piyasaya çıkar
Çetin Tezcan da çıkardı
O kırmızılı kız yok mu, o kırmızılı kız
Onu severdi.

Kız güzel mi güzeldi
Haberi yoktu sevildiğinden
Etekleri rüzgârda fırıl fırıl
Olan Çetim Tezcana olur
İkide bir ah.. çekerdi derinden.

Böyle devam etti günler
Kız oynak mı oynaktı
Onunsa ağzı var dili yoktu
Bir gün kız aldı başını gitti
Olan Çetin Tezcana oldu.
Elleri açık kaldı.

M. Çetin TEZCAN

İNSANLAR İÇİN

İnsanlar insanlar!..
Nasıl gülmem neşenizle,
Derdinize nasıl ağlamam!
Yediğim ekmek, içtiğim su,
Sabunum, tarağım
Hep sizin elinizden.
Sayenizde geçiyorum Üsküdara
Komşunun radyosundan
Ahbabın plâğından sizi dinliyorum.
Çılgına dönüyor gönlüm sesinizle,
Bestenizle kendimden geçiyorum.
Bir yaşımda beşiğinize yattım
Üçümde top verdiniz elime.
Sayenizde büyüdüm.
Nasıl gülmem neşenizle
Derdinize nasıl ağlamam!
Alnımızın teri var
Yediğim her lokmada.

Müfide ANADOL

İÇİNDEKİLER

Ziya Osman Saba 5
Bedri Rahmi Eyuboğlu 6
Fazıl Hüsnü Dağlarca 7
Rıza Apak 8
Oktay Rifat 9
Sabahattin Teoman 10
Baki Süha Edİboğlu 11
Behçet Necatigil 12
Cahit Külebi 14
Hasan Şimşek 15
İskender Cenap Ege 16
Faik Baysal 18
Ceyhun Atuf Kansu 20
Halim Yağcıoğlu 22
Halit Tanyeli 24
Salah Birsel 25
Sabahattin Kudret 26
Rüştü Onur 26
Arif Hikmet Par 27
Necati Cumalı 28
Ahmet Köksal 28
Nuri Tarhan 29
Bedri Gider 30
Sinasi Özdenoğlu 30
Nazmi Şener 31
Necmi Eren 32
Muzaffer Uyguner 33
Özdemir Asaf 34
Ziya Demir 35
Mehmet Sami Tunar 35
Abdüllâtif Ünsal 38
M. Sunullah Arısoy 39
Azmi Tekinalp 41
İsmail Ali Sarar 41
Subutay Karsan 42
Nurettin Özyürek 43
Kenan harun 45
Nuri Diren 46
Talip Apaydın 49
Başaran 51
Ümit Y. Oğuzcan 52
Basri Şener 53
Turgut Uyar 54
Adnan Bulak 57
Ayhan Hünalp 60
Metin Eloğlu 62
İlhan Demiraslan 64
Nurettin Özdemir 65
Ömer Edip Cansever 67
Kemalettin Koç 68
Kâmran Özbir 69
Necdet Konuk 72
Ercüment Üçarı 73
Oğuz Harzem 74
Hüsnü Küçük 75
M. Çetin Tezcan 76
Abidin Subaşı 77
İbrahim Tekelloğlu 77
Tarık Dursun K. 78
Vedat F. Belli 80
Oğuz Tansel 82
Oğuz Kâzım Atok 83
Mustafa Şerif Onar 85
Mümtaz Zeki Taşkın 87
Ahmet Ziyaeddin 88
Vehbi Kızılgün 89
İbrahim Minnetoğlu 91
Kâmuran Şipal 91
Nihat Etiz 92
Yılmaz Arkon 93
M. Kemal Yılmaz 94
Kâmuran S. Yüce 95
Ahmet Altümsek 96
M. Zeki Kuruca 97
Adnan Günay 98
Osman Naci Atmaca 99
Orhan Asena 100
Akif Turgut Beşe 101
Abdüllatif Ünsal 101
Rahmi Dönmez 102
Turhan Özkan 103
Oğuz Ermumcu 104
Süreyya Baydargil 106
Mesut Tarcan 107
Ömer Şahin 108
Sami Karaören 109
Emin Özdemir 110
Halûk Örnek 111
Turgut Gürgün 112
Yaşar Köksal 113
Abdullah Rıza 114
Refet A. Kocabeklr 114
A. Fethi Soysal 116
Kemal Salgın 117
Mevlüt Koca 117
Şükrü İldem 118
Süleyman Okay 118
Emin Ülgener 119
Mahmut Boren 125
Doğan Işşıksaçan 124
Ahmet Kâzım 123
M. Çetin Tezcan 121
Müfide Anadol 120

ŞİİR SERİSİ

Başlangıcından bugüne kadar Türk şiirini en seçme örnekleriyle tanıtmak ve el altında bulundurmak maksadiyle hazırlanmış olan antolojilerimiz memlekette geniş bir alâkayla karşılanmış ve takdir toplamıştır. Bu antolojiler dört ciltten mürekkep olup *Divan Şiiri Antolojisi* Vasfi Mahir Kocatürk tarafından, *Halk Şiiri Antolojisi* Eflâtun Cem Güney tarafından hazırlanmış, Tanzimattan Cumhuriyete kadar şiirimizi temsil eden *Türk Yenilik Şiiri Antolojisi* ile Cumhuriyetten bugüne kadar şiirimizi veren *Yeni Türk Şiiri Antolojisi* YaşarNabi tarafından hazırlanmıştır. Her Antolojinin başında hazırlıyan tarafından bir önsöz vardır. Bu Antolojiler Milli Eğitim Bakanlığınca Tebliğler Dergisi vasıtasiyle faydalı görülerek tavsiye edildiği gibi *Divan Şiiri Antolojisi* liselerin ikinci sınıf edebiyat derslerine yardımcı kitap olarak kabul edilmiştir.

Bu dört kitap *Başlangıçtan Bugüne Türk Şiiri Antolojisi* ismi altında zarif bir bez cilt içinde bir arada satılmaktadır. Her cildin fiatı 1 lira, bez ciltli takımın 5 liradır.

YENİ ŞİİRLER 1949 — Yaşar Nabi'nin hazırladığı bu kitapta pekçoğu tanınmış 83 genç şairimizin hiçbir yerde çıkmamış 122 şiiri yer almıştır. Her sene başında muntazaman çıkacak olan bu eser Türk şiirinin son manzarası hakkında etraflı bir fikir verecek zenginliktedir. 1 lira.

OTUZ BEŞ YAŞ — Genç şairlerimiz arasında en çok tanınmış ve sevilmiş olan Cahit Sıtkı Tarancının en güzel şiirlerini bir araya toplıyan bu kitabın ikinci baskısı yapılmıştır. Fiatı 1 liradır.

GEÇEN ZAMAN — En tanınmış şairlerimizden biri olan Ziya Osman Saba'nın son zamana kadar yazdığı şiirlerin en güzelleri bu kitapta toplanmıştır. 1 liradır.

Çok sevilmiş genç şairlerimizden Oktay rifatın şiirlerinden mürekkep YAŞAYIP ÖLMEK ve Fazıl Hüsnü Dağlarcanın son eseri ÜÇ ŞEHİTLER DESTANI birer lira fyatla satılmaktadır.

RÜZGÂR — Cahit Külebi'nin son şiirleri. Nefis bir eser. 1 lira

ŞİİR SANATI — Yaşar Nabi tarafından hazırlanan bu eserde şiir üzerine söz söylemeye yetkili Türk ve yabancı şair ve münekkidler şiirin hakiki mâna ve mahiyetini izah etmektedirler. Şiiri seven herkesin zevk ve istifadeyle okuyacağı bu kitabın fiati 1 liradır.

VARLIK YAYINLARI

Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri (Y. Nabi)	150
Dünyanın En Güzel Hikâyeleri (Yaşar Nabi)	150
Divan Şiiri Antolojisi (Vasfi Mahir)	100
Halk Şiiri Antolojisi (Eflâtun Cem Güney)	100
Türk Yenilik Şiiri Antolojisi (Yaşar Nabi)	100
Yeni Türk Şiiri Antolojisi (Yaşar Nabi)	100
Fransız Şiiri Antolojisi (Orhan Veli)	100
Otuz Beş Yaş, 2. ci baskı (Cahit Sıtkı Tarancı)	100
Geçen Zaman (Ziya Osman Saba)	100
Kodin (Panait Istrati'den : Yaşar Nabi)	100
Sokak Kızı (Panait Istrati'den Çev. Yaşar Nabi)	100
Millî Savaş Hikâyeleri (Yakup Kadri)	150
Sovyet Cennetinin İç yüzü (John Fischer)	200
İsviçreli Robenson (J. R. Wyss'ten: Yaşar Nabi)	100
Midenizi Koruyunuz (Dr. Hemmerdinger)	100
Lüzumsuz Adam (Sait Faik)	100
Yaşamak İçin (Umran Nazif)	100
Yataklı Vagon Yolcusu (Bekir Sıtkı Kunt)	100
Nereye Gidiyoruz ? (Yaşar Nabi)	150
Dünyanın En Güzel Büyük Hikâyeleri (Yaşar Nabi)	200
En Güzel Türk Masalları (Eflâtun Cem Güney)	150
En Güzel Dünya Masalları (Çev. Adem Şakar)	100
Yeni Türk Hikâyeleri (Hazırlıyan Yaşar Nabi)	100
Başlangıcından Bugüne Türk Şiiri (4 kitap bez ciltli)	500
Yalnız Değiliz (James Hilton'dan Çev. Yaşar Nabi)	100
İnci (John Steinbeck'ten çeviren : F. Kunt)	100
Şiir Sanatı (Hazırlıyan: Yaşar Nabi)	100
Yeni Şiirler 1949 (83 şair 122 şiir)	100
Baba Evi (Orhan Kemal'in romanı)	100
İngilizce - Türkçe Seçme Yazılar	100
Üç Şehitler Destanı (Fazıl Hüsnü Dağlarca)	100
Yaşayıp Ölmek (Oktay Rifat)	100
Fransız Hikâyeleri Antolojisi (Yaşar Nabi)	100
Türk Mizah Edebiyatı Antolojisi (Z. Güvemli)	100
Üç Aşk Hikâyesi	100
Aşksız İnsanlar (Oktay Akbal)	100
Dünyanın En Güzel Fıkraları	100
Uğursuz Vâdi (Ben Ames Williams)	100
Yeni Hikâyeler 1949	100
Ekmek Kavgası (Orhan Kemal)	100
En Güzel Türk Fıkraları (M. Reşit)	100
Kahraman İzciler (M. Reşit)	100
Rüzgâr (Cahit Külebi)	100

100 Krş.